

Teosoofisia kirjeitä.

Kirj. Pekka Ervast.

I.

Valmistus.

Oletko milloinkaan tuntenut väsymystä tuohon unen ja valveen, työn ja levon, ilon ja surun ainaiseen kiertokulkuun, jota kutsutaan elämäksi? Oletko koskaan sydämestäsi huoahthanut: mikä on kaiken tämän vaihtelun tarkoitus? Onnellinen olet, jos elämän taakka on sinua niin painanut, että epätoivoisena olet huutanut ympäröivään pimeyteen: miksi – mistä – minne? Onnellinen olet, sillä totuuden elämä sinulle aukenee, sielusi sinua kutsuu.

Jospa me ihmiset tietäisimme, että kaikki tämä ulkonainen, jota me todellisena elämänä pidämme, on harhaa vain, kuvaleikkiä, jonka kautta sielu meissä eleille herätetään! Silloinpa emme pakenisi sielun ääntä, kun se meitä kutsuu. Mutta nyt me kaikin tavoin koetamme unohtaa noita syviä tunteitamme ja kysymyksiämme. Joskin epätoivon hetkinä kohtalon sfinksi astui eteemme vaatien arvoituksensa ratkaisua, joskin silloin hengen salama iski sydämeemme, emme ole kutsumuksesta vaaria ottaneet, vaan olimme seuraavassa silmänräpäyksessä taas valmiit syöksymään harhojen valtaan, jos pieninkään ilo tai nautinto meitä huokutteli.

Vasta sitten, kun sielun ääni on niin voimakas, ettemme enää saa rauhaa elämän tarjoomista iloista, että „vaikka tämä maailma olisi kaikkea sitä, joksi runoilijat ovat sitä uneksineet, vaikka kaikki paha olisi poistunut, kaikki suru loppunut, jokainen nautinto tuhatkertainen, jokainen kauneus entistään ihanampi, me kääntyisimme siitä pois kyllästyneinä, haluttomina“ (Annie Besant) – vasta sitten astumme totuuden etsijän tielle.

Sinun ei pidä sekoittaa tätä mielentilaa siihen blaseerattuun väsymykseen, joka seuraa aistillista nautintoa. Niin kauvan kuin kiitämme iloja ja nautintoja elämän kalliimmaksi lahjaksi, emme suinkaan ole mihinkään väsyneet. Ruumiimme vain ei aina jaksa palvella alhaista tyranniaan. Mutta vielä emme tunne elämän todellisuutta, vielä meitä odottavat nuo suuret, todelliset kärsimykset, joissa yksin sielun ääni puhuu.

Sillä kun tuo todellinen väsymys meidät valtaa, silloin olemme heränneet näkemään elämän illusionit, silloin järkemme meille todistaa, ettei mikään persoonallinen onni eikä nautinto tässä maailmassa ole sen arvoinen, että sitä huolisimme tavoitella . . . Rikkaus, kunnia, valta – missä on teidän viehätyksenne?

Sydämemme syvyydessä on ääni kuiskanut: eikö sitä suurta missään löydy, sitä hyvää, sitä kaunista, eikö missään ole rauhaa, totuutta, oikeutta?

Olemme huomanneet, että jos toinen tässä maailmassa iloitsee, niin toinen itkee. Olemme huomanneet, että jos tahdomme onnen itsellemme ostaa, niin täytyy meidän ostaa se muitten kärsimyksillä. Joka ruusun jonka itsellemme poimimme ovat veljemme kyynelillään kastaneet. Ja ruusun tuoksu ei enään meitä hurmaa, ne kyneleet polttavat meitä. Ja onni ei enään meitä houkuttele, sillä vääryys virvistää sen takana . . . ja me olemme vääryyteen väsyneet.

Heittäkäämme pois kaikki muu ja etsikäämme sieluamme. Älkäämme peljätkö lähteä meren ulapalle tuntematonta totuutta etsimään. Älkäämme peljätkö heittäytyä henkemme kuiluihin, sillä sen syvyyksissä juoksee elämän puro.

Muuttakaamme mielemme. Koko sielumme, koko sydämellämme antautukaamme totuutta etsimään. Älkäämme muuta pyytäkö kuin sitä ääretöntä elämää, joka on kaikkialla, joka on meissä itsessämme. Kahta herraa emme voi palvella, pyytäkäämme Jumalaa yksin.

Ja elämämme saa suuren sisällyksen. Siinä on tapahtunut aatteellinen muutos, perinpohjainen vaihdos. Mikä ero nykyisten ja noitten päivien välillä, jolloin elämäämme pidimme leikkinä, nautinnon välikappaleena tai tyhjänä ikävyytenä! Nyt se on täynnä tarkoitusta, henkeä ja voimaa.

Katso, kuinka sen perussävel muuttuu. Sisässä soi vain yksi ääni: totuuden kaipuu – ja kaikkien ulkonaisten tekojemme vaikuttimet vaihtuvat. Ennen vaikuttimena oli himo, halu, rakkaus, käsky tai

pakko. Nyt halajamme vain yhtä – kaiken muun teemme velvollisuuden tunteesta. Emme velvollisuuksiimme laimin lyö, mutta emme enää mihinkään kiinny. Omantuntomme viisaus sanoo meille: tee se, ja me teemme.

Kuinka vapaat olemme hengessämme! Tie on edessämme suora, sileä ja vihannoiva – riemu sydämessä vaellamme eteenpäin. Olemme elämän todellisuuden löytäneet . . .

Mutta – himmentyykö silmiemme valo vai miksi kauneus meitä pakenee, miksi maailma etenee näkyvistämme? Omaisemme kääntävät kasvonsa pois, ystävämme meistä luopuvat, koko maailma meidät hylkää. Jäämme yksin tielle – pimeys laskenpi maahan – yön varjot ympäröivät – mikä on tuo hirviö, joka meitä lähestyy?

Me, jotka etsimme ikuista ja ääretöntä, olemme nykyisyytemme heittäneet – se vain maailman muodossa, ystäviemme piirteissä kääntyy meistä pois – älkäämme sitä hetkeäkään muistelko, mutta nyt ottakaamme menneisyytemme voittaaksemme.

Tuo hirviö, se on oma itsemme. Se on kaikki huono, paha ja alhainen, joka elämien vierieessä on meihin kertynyt, se on alempi minuutemme. Se on eläin meissä, se on se kohtalo, jota emme voi välttää.

Ja koko voimallaan tuo alempi luontomme nousee henkemme tahtoa vastustamaan. Kuinka heikoiksi tunnemmekaan itsemme! Tosiaan lihan ääni on voimakas . . . „Menköön pois meiltä tämä kalkki!“ . . .

Vaan horjahtaa emme saa. Yksin emme ole. Näkymättöminä meitä auttavat kaikki ne, jotka ennen ovat voittaneet, sillä hengessä olemme yhtä. Eikä pimeys ole läpitunkematon! Pieninkin voitto puhkaisee aukon, josta säde pilkistää ja tuulen henki puhaltaa. Ja kun olemme voittaneet, sarastaa päivä ja valo tulee, joka on aurinkoa kirikkaampi.

Siis taistelkaamme. Jos kaadumme, nouskaamme. Jos kaadumme uudestaan, nouskaamme jälleen. Mutta älkäämme kadottako uskoamme, tarmoamme, rohkeuttamme. On toisia jotka ennen sen tien ovat kulkeneet. He tuntevat sen kärsimykset, he tietävät sen tuskat. He odottavat meidän tuloamme.

Täydellisen ihmisen kuva mielessämme, sydämessämme hänen puhtaat piirteensä, antakaamme hänen tahtonsa olla omanamme. Nostakoon hänen lempensä meidän sielumme. Polvistukaamme äärettömän eteen. Taistelujen lomassa ajatelkaamme ihannetta!

Mitä ihmiskunnan vapahtajat ovat sanoneet täydellisestä ihmisestä? Hän on kaikkien veli, hän rakastaa kaikkia yhtä paljon. Hän ei suutu kelleen, hän ei naista himoitse, hän ei vannoo, ei valehtele, ei turhia puhu, hän ei vastusta pahaa pahalla, ei tuomitse, ei rankaise, Vaan hän rakastaa vihollisiaan, hän siunaa vainoojiaan, hän auttaa salaisuudessa, hän rukoilee yksikseen, hän on nöyrä, iloinen, pitkämielinen.

Tähän täydelliseen meidän tulee pyrkiä. Silloin pimeyden valta murtuu, usvat häipyvät, aamu valkenee.

Jo taistellissamme välistä tapahtuu, että tajuntamme nostetaan sielumme, että hetkeksi pääsemme osallisiksi siitä autuudesta, joka on sielumme ainainen verho. Mikä rauha silloin, mikä mielentyyneys, mikä lapsellinen suruttomuus. „Täytymme pyhällä hengellä“. On aivan kuin „syntyisimme uudestaan“, kuin „siittyisimme korkeudesta“ – runoilijat ja taiteilijat kutsuvat sitä „neron inspiratiooniksi“ . . .

Kun kerran olemme taivaan iloja maistelleet – emmekö pyrkisi niihin uudelleen?

Oletko nähnyt auringon laskevan kesäisenä iltana? Tai oletko kesäyön hiljaisuudessa kaukaa kuullut satakielen laulavan? Etkö silloin kaihosta mieletönnä heittäytynyt ikuisen kauneuden helmaan – eikö silloin sielusi taivaaseen kotiinsa ikävöiden sulanut yhteen luonnon kanssa? Tai oletko koskaan tuntenut sydämesi särkyvän kärsien veljen tuskasta ja samalla tuntenut hurmaavaa riemua siitä, että osasit häntä rakastaa?

Heikkoja kajastuksia vain nuo hetket siitä mielen tilasta, joka tulee jokapäiväiseksi leiväksemme kun olemme itsemme itsestämme irroitaneet ja vanhan ihmisemme voittaneet! Silloin olemme kuin uusia olentoja, kuin nuorukaisia ikuisen kauneuden maailmassa. Missä sydämemme on? Se itkee ja hymyilee. Mutta se itkee muitten suruja, se hymyilee muiden iloja. Ja kuinka paljon niitä on! Ne

ympäröivät meitä näkymättöminä ja vastaamme niiden kutsuille. Luonnon suuri sydän meissä sykkii. Katso, kuinka koko maailma palaa luoksemme! Nyt se ikävöi meitä, nyt se tuntee meidän rakkautemme. Ja annamme kaikki sille anteeksi sen riemun tähden, joka sielussamme asuu.

(Uusi Aika 1901, N:o 1, Tammikuun 5 p. 1901, s. 1)

Teosoofisia kirjeitä.

Kirj. Pekka Ervast.

II.

Maailman uskonnot.

Lapsuudesta saakka olemme kristityt saaneet oppia, että Jumala on Kristuksen persoonassa ja pyhässä raamatussa ilmoittanut itsensä meille ihmisille, jotka emme itsestämme voi totuutta tietää. Sentähden meidän tulee ainostaan uskoa, tullaksemme autuaiksi. Tosin on muitakin uskontoja, mutta ne ovat muka ihmistekoa, kristinusko yksin on Jumalan yliluonnollisella tavalla ilmoittama uskonto; tämä kristinusko – kirkon usko on niinmuodoin vapahtava koko maailman, se on levitettävä kaikkiin maihin ja pakanoillekin saarnattava.

Koska heräsi ensimmäinen epäily kirkonopin totuudesta? Kun raamattu, joka oli uskomme ainoa normi, Jumalan sana ja totuuden hengen inspireeraama, huomattiin ulkoasulleen aivan samallaiseksi kuin kaikki muutkin kuolevaisten kirjat tämän maan päällä. Olihan toisistaan eroovia „alkutekstejä“ tuhansittain, olivathan käännökset paikottain niinkin huonot, että vallan hämmensivät alkuperäistä tarkoitusta, olihan monta kohtaa jäljentäjain lisäämiä tai väärentämiä – tuolla laillako Jumala olisi huolta pitänyt omasta ilmoituksestaan, luomainsa ihmisten ainoasta pelastuksen mahdollisuudesta?

Seurasipa toinen epäily, joka koski kristinuskon erikoisasemaa muiden uskontojen rinnalla. Kun nimittäin tiedemiesten käsiin joutui muiden maiden ja kansain pyhiä kirjoituksia ja he täten tutustuivat halveksittujen pakanoiden uskontoihin, huomasivat he hämmästykseseen, että niissäkin toistettiin samat jutut taivaista ja manaloista, ihmisen alkuperäisestä synnittömyydestä, paratiisista, lankeemuksesta, kuolemasta, sielun ikuisuudesta j. n. e., jotka olivat heille – tiedemiehille – ennestäänkin tuttuja. Sanottiinhan Vedasta, hindulaisten raamatusta, että se oli olemassa ennen maailman syntyä ja ettei siitä yksikään sana katoa, vaikka maailmakin häviää – ja kuitenkin Veda on laadittu ainakin 5,000 vuotta ennen Kristusta!

Tästä ei kuitenkaan vedetty semmoista johtopäätöstä, että Veda olisi yhtä „yliluonnollinen“ synnyltään kuin kristillinen raamattu, vaan päinvastoin, että molempain alku onkin ollut yhtä luonnollinen. Jopa ensi hetken innostuksessa naurettiinkin uskontojen taikauskaisille opeille ja pääteltiin, ettei uskonnolla ollutkaan enään mitään merkitystä, nyt kuin tieteellinen tutkimus oli totuuden mittapuuna . . .

Kaikki nämä epäilykset ovat täysin ymmärrettäviä. Käyväthän sinunkin ajatuksesi nykyään samaan suuntaan? Kuvittelethan mielessäsi kuin mikäkin mytologian tohtori, että uskonnot ovat kaikki syntyneet seuraavaan tapaan: joka paikassa maapalloa samat luonnonilmiöt, sama taivas ja samat tähdet, sama aurinko ja sama kuu, sama ukkonen ja sama myrsky, sama syntymä ja sama kuolema herättivät ihmisten ihailua tai kammoa. Eikö siis ollut luonnollista, että ihmiset, ajatellessaan näitä ilmiöitä ja etsiessään niiden syitä, mielikuvituksessaan asettivat haltijan joka luonnonilmiön taa sen toimeenpanijaksi ja herraksi? Täten luonto muodostui suureksi jumalistoksi, ja ihminen luuli uhrilla tai muulla palveluksenosotuksella voivansa voittaa jumalien tai jonkun erityisen luonnottaren tai haltijan suosion, nauttia hänen apuaan toimenpiteissään j. n. e. Taivaan eli päivän haltijaa „ukko ylijumalaa“, Dyaus'ta, Zeus'ta, kunnioitettiin aina muita mahtavampana, kunnes hän vihdoin juutalaisessa monoteismissä tuli ainoaksi jumalaksi, johon taas kristinopissa lisättiin vanha pakanallinen kolminaisuus eli aamu, keskipäivä ja ilta. Yhtä luonnollinen synty oli esim. kuolemattomuudenkin uskolla. Kun pojat näkivät isänsä, joka vielä muutama tunti sitten puhui, söi ja liikkui niinkuin he, makaavan tuossa heidän edessään kankeana ja mykkänä ruumiina, eivät he saattaneet uskoa heidän isänsä kuolleen siinä merkityksessä, että hän olisi lakannut olemasta. Eihän tuo ruumis oikeastaan ollut heidän isänsä. Hän oli se, joka toimi ruumiissa, joka hengitti, puhui ja liikkui siinä, ja hän oli sen

hyljännyt viimeisen hengenvedon kanssa. Sentähden sanottiinkin, että henki jätti ruumiin ja oleskeli ilmassa, ja kuolema kutsuttiin hengen heittämiseksi.¹⁾

Mutta mahdollisesti erehdyn; ehket tähän tapaan ajattelekaan. Ehkä Tolstoin lailla mietit:

„Jos ihmiset pelkäsivät ukkosta ja salamaa, niin he vallon yksinkertaisesti pelkäsivät ukkosta ja salamaa, mutta miksikä he „keksivät“ näkymättömän, yliluonnollisen haltijan, Jupiterin, joka jossain piilee ja välistä sinkahuttaa nuoliaan ihmisiin? Jos ihmiset kauhistuivat nähdessään kuoleman, niin he kauhistuivat aivan yksinkertaisesti kuolemaa, mutta miksikä he „keksivät“ kuolleitten sielut, joiden kanssa muka rupesivat seurustelemaan?“¹⁾

Ehkä mietityttää sinua sekin seikka, etteivät ainoastaan tyhmimmät ja tietämättömmät ihmiset uskontoa arvossa pitäneet, vaan että paraimmat ja viisaimmat – Sokrates, Descartes, Humboldt, Newton, Pascal – ovat useinkin olleet mitä hartaimpia ja uskonnollisimpia.²⁾ Sitäpaitsi, kirjoitithan itse surevasi, ettet enään voi uskoa. Tunnet sielussasi ihmiskunnan uskonnollisen tarpeen, tunnet aavistamalla, ettei se, johon tuhannet ovat kohdistaneet toivonsa ja uskonsa, saata olla mielikuvitusta vain, etteivät ihmiskunnan marttyyrit ja jaloimmat henget turhaan ole kärsineet ja kuolleet! Mekö vain olisimme jumalia luoneet eikä mikään jumala meitä!

Onkin toinen ratkaisu kysymyksellä. Tiede on näyttänyt, että uskonto on vallon yleinen ilmiö eikä suinkaan yksityisen kansan erikoisomaisuus ja lisäksi että se ilmenee melkein samanmuotoisena kaikkialla. Mutta kun tiede, uskontojen yhtäläisyyden johdosta aavistaen niitten yhteistä alkuperää, ryhtyy vaillinaisiin arveluihinsa niiden synnystä, silloin se tarvitsee apua muualta, ja tätä apua tarjoo meidän päivinämme teosofia. Teosofia antaa ratkaisun, jonka pitäisi tyydyttää sekä tieteen että uskonnon puoltajia.

Erehdys on otaksua – sanoo teosofia – että ihmiskunta semmoisenaan olisi keksinyt ne uskontojärjestelmän siveelliset säännöt ja metafysiilliset opit luomisesta, lankeemuksesta, lunastuksesta, hyvästä ja pahasta, joilla sen uskonnollista tarvetta on tyydytetty. Uskonnoilla on aivan toinen alkuperä. Ne eivät ole meikäläisten antamia, vaan meikäläisille annettuja, ne ovat todellakin „jumalallisia ilmoituksia“, aivan niin kuin uskonnot itse kertovat omasta synnystään.

Mitä, kuulen sinun huudahtavan, olisiko Jumala monta kertaa ilmoittanut itsensä maailmalle? Eipä niinkään. Yliluonnollisella tavalla Jumala ei kertaakaan ole itseään maailmalle ilmoittanut. Taikauskoa on luulla, että itse ääretön Jumala olisi ilmoittanut itsensä jossain kirjassa tai jossain henkilössä. Koko maailma on Hänen ilmennyksensä ja ikuiset avaruudet ovat Hänen asuntonsa, joka tomuhiukkasessa on Hänen elämänsä ja joka ihmisessä Hänen henkensä – kuinka Hän olisi voinut rajoittua erityiseen aikaan ja erityiseen paikkaan?

Koko väärinkäsitys johtuu siitä, että kristityt teologit tietämättömyydessään ovat sekoittaneet tiedon ja uskon käsitteet ja antaneet vallon luonnottoman merkityksen ilmoitus-sanalle. Teosofia ratkaisee kysymyksen seuraavalla tavalla:

Ihminen voi päästä totuuden tietoon – ei „ihmiskunta“ kaukaisessa tulevaisuudessa, mutta kukin inhimillinen yksilö. Jokaiselle ihmiselle on „pelastus“ tarjona ja pelastus on totuuden tieto. Sillä totuuden tieto, jumalallinen viisaus on meidän saavutettavissamme.

Ajattele tätä ajatusta! Se kumoo kaikki vanhat käsityksesi omasta suhteestasi jumalaan ja maailmaan.

Se kumoo enemmänkin. Se kumoo kaikki vanhat käsityksesi uskonnoista.

Kuvailepa ihmistä, jolla olisi tieto kaikista elämän ja kuoleman salaisuuksista, joka tavallisen käsityksen mukaan olisi kaikkietäväinen. Hänen silmänsä tunkisi yhtä helposti ihmissydämen salakammioihin kuin haudantakaisiin taivaisiin ja manaloihin. Luonto olisi hänelle kuin avattu kirja ja sielun kuolemattomuus kokemusperäinen tosiseikka.

¹⁾ Katso tarkemmin tästä F. Max Müller, *Naturlig religion i utdrag*. Hels. 1897, G. W. Edlunds förlag.

²⁾ Leo Tolstoy, *Religionen och moralen*. Öfvers. från ryskan af J. Stadling. Göteborg 1896. T.. Hedlunds förlag. Siv. 5.

Sinä ehket usko semmoista ihmistä olevan, mutta koko teosoofisen liikkeen ydinoppi on se, että niitä on. On ihmisiä, jotka ovat totuuden löytäneet, on niitäkin, jotka ovat sen maailmalle julistaneet. Tunnetpa muutamia nimeltäkin: suurten henkisten ja uskonnollisten liikkeiden herättäjät ja alkuunpanijat – Jesus, Buddha, Krishna, Zoroaster, Laotse, Konfutse, Pythagoras, Sokrates, Plato y. m. y. m. – kas siinä nimiä, joiden kantajat teosofia lukee totuuden tietäjien joukkoon.

Niin ovat uskonnot syntyneet. Ihminen, joka tiesi enemmän kuin hänen sokeat veljensä, julisti heille sitä tietoaan sen verran kuin hän tarpeelliseksi katsoi. Jumalallinen ilmoitus ei ole mikään yliluonnollinen ja käsittämätön teko, vaan yhtä järjellinen kuin kaunis avunanto viisaampien ihmisten puolelta kehittymättömämmille . . . Eikä tämä ole paljas väite teosoofien puolelta, sillä uskontojen perustajat itse niin julistavat. Ottaakseni vain kaksi esimerkkiä: kun Itämaan suuri vapahtaja, Gautama Buddha, oli „herännyt viisaudenpuun varjossa,“ läksi hän maailmaan ja saarnasi veljilleen: „olkaa huolehti, minä olen totuuden löytänyt Seuratkaa minua!“ Kun se mies, jota kristityt jumalanaan palvelevat, kun Jesus Natsarelainen seisoi vangittuna Pilatuksen edessä ja tämä kysyi: „oletko sinä kuningas?“ niin hän vastasi: „sinäpä sen sanot, että kuningas olen. Sitä varten olen syntynyt ja sitä varten maailmaan tullut, että minä totuuden tunnustan. Jokainen joka on totuudesta, hän kuulee minun ääneni.“ (Joh. ev. XVIII. 37).

Ihmiskunnan povessa piilee totuuden kaipuu. Syvimmässä sielussaan ei kukaan ihminen muuta pyydä kuin totuuden Jumalaa. Jos on hetkiä, jolloin tämä kaipuu näyttää sammuneen, on taas toisia, jolloin se leimahtaa ilmituleen. Tämä tapahtuu etenkin silloin, kun tietäjä ilmestyy ja herättää sen eleille henkensä voimalla. Sillä juuri sitä syvintä tarvetta koettavat uskonnot tyydyttää. Ihminen itse loisi itselleen maailmankatsomuksen, ellei hänen veljensä hänelle sellaista ilmoittaisi.

Tätä käsitystä lähenee siellä täällä valistuneempia teologiakin.³⁾ Ja että yksin raakalaiskansojen uskonnolliset käsitteet ovat muusta alkunsa saaneet kuin paljaasta kansan mielikuvituksesta, siitäkin voi olla miltei vakuutettu. Kulkaamme, mitä eräs luonnontutkija sanoo: „Neekereillä on suuri joukko salaisia seuroja sekä miesten että naisten kesken. Pohjois-Amerikan alkuasukaimilla on kolme salaista yhdistystä, Jossakiel, Meday ja Vabeno, joissa niinkuin kreikkalaisissa mysteereissä, jonkinlainen kuolemattomuus-oppi näkyy käyvän perintönä; ainakin niitten jäseniä katsotaan uudesta-syntyneiksi . . . Kummallinen ilmiö ovat n. k. *areoi* Tahitin saarella, joukko ylhäisiä, jotka säilyttävät ja ylläpitävät vanhoja traditiooneja, ottavat jo maan päällä vastaan jumalallisia kunnianosotuksia ja joita pidetään kohotettuina kaikkien siveellisten määräysten yläpuolelle.“⁴⁾ Äskettäin ilmestyi Lontoossa mr. Lang'in kirjoittama teos, jossa hän osottaa, kuinka villikansojen uskonnolliset käsitteet – kaukana siitä, että vähitellen olisivat raaemmista kehittyneet henkisemmiksi – päinvastoin aina ovat olleet alkuaan syvemmät ja rikkaammat ja vasta myöhemmin huononneet ja raistuneet.⁵⁾

(*Uusi Aika* 1901, N:o 2, Tammikuun 12 p. 1901, s. 1)

³⁾ Kts. esm. Auguste Sabatier, *Esquisse d'une Philosophie de la Religion* (ruots. *Utkast till en religionsfilosofi på psykologins och historiens grundval*. Stockholm 1898). Professori Sabatier on Parisin yliopiston protestanttisen tiedekunnan dekaanus.

⁴⁾ Waitz, *Anthropologie der Naturwissenschaften*, siteerannut C. P. Tiele, *Allmän religionshistorie*. Öfvers. Sholm 1887.

⁵⁾ Andrew Lang. M. A., L. L. D. *The making of religion*. London 1898. Longman, Green and Co. Toinen painos ilmestynyt v. 1900.

Teosofisia kirjeitä.

Kirj. Pekka Ervast.

III. Salainen tieto.

Tähän saakka yleinen luulo, että yhdeksännentoista vuosisadan sivistys olisi ainoa laatuaan, että vasta meidän aikamme ihmiskunta olisi kohonnut näin korkealle kulttuurissa, on aivan perusteeton. Myöntäväthän jotkut tiedemiehetkin, ettei meidän sivistyksemme ole korkein, vaan että se vasta opiskelee sen tiedon kielen kirjaimistoa, jota hävinneet ja unohdetut mahtavammat sivistykset kenties jo taisivat lukea. Vähäpä vielä tunnetaan egyptiläistä, kaldealaista, indialaista, kiinalaista ja azteekkiläistä sivistystä, mutta tiedetäänpä niistä siksi paljon, että itserakkautemme ja ylpeytemme on pysyttelemisen sopivien rajojen sisäpuolella.

Mitä muuten puhtaaseen materialismiin tulee, joka oli luonnollisena seurauksena tieteellisen tutkimuksen nuoruudesta, kirkon ahdasmielisyydestä ja spekulatiivisen filosofian tappioista, on se voitettu kanta. Tiede on edennyt siksi monta askelta ja tehnyt siksi monta huomattavaa havaintoa sekä inhimillisen sielun että näkymättömän luonnon aloilla, että materialismin kieltäminen on järjetön. En tahdo nyt puhua spiritistisistä ilmiöistä, joskin 60 miljoonaa tämän maapallon asukkaista niihin uskovat,⁶⁾ mutta käännän huomiosi muutamaan toisenkaltaiseen tosiseikkaan. Keksintö semmoinen kuin Röntgen-säteet todistaa meille, että näkymätön valo saattaa läpätunkea läpätunkemattomalta näyttävän aineen. Mesmeerinen uni eli hypnotismi, joksi sitä nyt kutsutaan, avaa uusia näköaloja ihmissielun maailmaan, joihin materialistein oli niin vaikea uskoa. Hypnoottiseen uneen (transiin) vaivutetun henkilön tuntopiiri voi olla siirrettyä fyysillisen ruumiin ulkopuolelle, niin että hän tuntee kivun, kun pistän neulalla kohtaan, joka minun silmissäni näyttää ilmalta.⁷⁾ Hypnotiseerattu henkilö voi tietää asioista, jotka ovat hänelle tuntemattomia ja suorittaa tekoja (puhua vierailta kielillä j. n. e., joihin hän ei kykene hereillä ollessaan²⁾).

*

Minkälainen nyt on se tieto, joka teosofian mukaan on ihmisen saavutettavissa, onko se uskonnollis-siveellistä vakaumusta vaiko tieteellistä tietoa? Siihen vastaan, että jos tieteellisellä ylipäänsä tarkoitetaan kokemukseen perustuvaa tietoa, niin salainen tieto epäilemättä on tieteellinen, sillä kaikki todellinen tieto on kokemukseen perustuvaa ja elävää. Kun esim. lausuin, että tietäjän silmä tunkeisi kuolemankin salaisuuteen, en sillä ajatellut mitään tunteen vakaumusta omasta kohtalosta, vaan todella objektiivista tietoa haudantakaisista ilmiöistä, jonka tiedon perusteena on omat ja muitten persoonalliset, yliaistilliset kokemukset.

Mutta toiselta puolen on taas olemassa melkoinen eravaisuus „salaisen tiedon,, ja tavallisen tieteen välillä; ei siihen nähden, että jälkimäinen olisi muka erehdystä tai valhetta, mutta tutkimus-alaan ja tapaan nähden. Totuuden valtakunta on äärettömän paljon laajempi kuin se pikkuinen osa siitä, jota kutsutaan näkyväiseksi maailmaksi ja jota tiede paraikaa on tutkimassa, ja sentähden synteettiseen totuuteen pyrkiminen saa aivan toisellaisen luonteen kuin tieteellinen tutkimus.

Mitä tieteelliseen tutkimiseen tarvitaan? Inhimilliset aistit, koneet ja inhimillinen järki, joka järjestää ja yhdistää tutkitut ilmiöt ja tekee johtopäätöksiä niitä hallitsevista laista; lyhyemmin sanoen: tutkinnan välikappaleet ja tutkija. Ja mitähän totuuden etsintään tarvitaan? Samat: tutkinnan

⁶⁾ Kts. norj. aikakausk. Kringsjaa'ta marraskuun vihkoa v:lta 1898.

⁷⁾ Parisin polyteknikumien johtajan, eversti Rochas d'Aiglun'in kokeet. Katso Teosofisk Tidskrift, 5 årg., 2 häftet, febr. 1895, art. „Fantomer af levande“. Myös Rochas'n teoksia „Les Etats profonds de l'Hypnose“, Paris, Chamuel 1892 y. m.

välikkappaleet ja tutkija. Jälkimmäisessä tapauksessa meillä ei vielä ole koneita eikä aisteja, millä voisimme näkymätöntä luontoa tutkia. Mutta tämä ei merkitse lainkaan, ettemme koskaan saisi käytettäväksemme semmoisia välikappaleita. Onhan meillä nyt jo X-säteet ja fotograafinen levy, johon tarttuu spektrumien näkymättömiä säteitä – tapaahan siellä täällä henkilöitä, joissa jonkinlainen „kuudes aisti“ on kehittynyt tuntemaimme viiden lisäksi! Varmaankin olet kuullut puhuttavan selvänäköisyydestä (clairvoyance, klärvoajansi) ja selväkuuloisuudesta (clairaudience), skotlantilaisten second sight’ista, vanhain suomalaisten „loveen lankeemisesta“ y. m.? Sen kykyiset ihmiset saattavat nähdä „läpikuultamattoman“ aineen läpi, havaita mitä kaukana tapahtuu, mitä menneisyydessä on tapahtunut tai mitä tulevaisuudessa on tapahtuva, kuulla etäisiä ääniä, tai aukenevat heidän silmänsä vallan oudolle maailmalle. Yksi uuden ajan tunnetuimpia näkijöitä oli ruotsalainen Emanuel Swedenborg, josta koulussakin olet lukenut. Hän oli klärvoajanti, jonka näkö ulottui haudan toiselle puolelle – tosin tämä kuudes aisti ei ollut niin itsetajuttu, ettei hän olisi voinut erehtyä, mutta hän on kuitenkin valaiseva esimerkki tuosta korkeasta klärvoajansin lajista. Sitäpaitsi hänellä oli kyky nähdä, mitä etäällä tapahtui, ja tämä kyky oli tietysti kontrolloerattavissa. Useita kertoja Swedenborg antoi kumoamattomia todistuksia siitä. Ehkä tunnet tuon kuuluisan tapahtuman, jonka filosofi Kantkin otti tutkiakseen ja josta hän sitten kirjoitti: „mitä voi väittää tämän tapauksen todellisuutta vastaan“? Tarkoitan sitä kertaa, jolloin Swedenborg v. 1759 juuri palattuaan Englannista ja astuen maalle Göteborgissa näki tulipalon syttyneen Tukholmassa ja uhkaavan hänenkin kotiaan. Huolestuneena hän kertoi näystänsä läsnäolijoille – S. oli vieraisissa erään herra W. Castelin luona – ja vasta klo 8 aikaan illalla hän rauhoittui ja ilmoitti, että tulipalo oli sammutettu, ennenkuin se oli yllättänyt hänen huoneustonsa. Kuulijat kertoivat näystä tuttavilleen, ja pian tiesi koko kaupunki uutisesta. Maaherra kutsui Swedenborgin luokseen ja antoi hänen kuvata tulipalon kulun. Vasta kaksi vuorokautta myöhemmin saapui sanansaattaja Tukholmasta ja vahvisti vain yksityiskohtiakin myöten Swedenborgin kertomuksen . . .

Hyvällä syyllä saatamme luottaa siihen, että ihmiskunnassa on kehittyvä uusia aisteja, uusia kykyjä ja voimia, joiden avulla se pääsee tilaisuuteen tutkia aloja ja puolia luonnosta ja elämästä, jotka nyt vielä ovat siltä salassa. Ja silloin tämän näkymättömänkin luonnon tutkiminen on oleva aivan samalla lailla tieteellinen kuin nyt on näkyväisen maailman.

Mutta niin kauvan kuin olosuhteet eivät kokonaisuudessaan ole siksi muuttuneet, niin kauvan totuuteen pyrkiminen on eroava tavallisesta tieteestä ja oleva salatiedettä (okkultismia) eli mystiikkaa, jonka metodi oleellisesti eroaa tavallisesta tieteellisestä tutkimisestä. Minkälainen on nim. tämä salatieteellinen tutkimus?

Ensimmäinen tutkimisen ehto on sen välikappale, kone tai aisti. Mistä se on saatava? Tähän vastaa aikain viisaus: ihmisestä itsestään. Ihmisen tulee kehittää oma itsensä välikappaleeksi. Jokaisessa yksilössä on latenttina mahdollisuuksina kaikki ne kyvyt ja voimat, mitkä ihmiskunnassa tämän maan päällä tulevat kehittymään. Sopivan hoidon ja harjoitusten kautta ne voivat hänessä herätä eleille ja astua täyteen toimintaan. Määrättyä elämäntapaa noudattamalla hän voi ne itsessään kehittää.

Tämä se onkin silmiinpistävin erotus tavallisen tiedemiehen ja salatieteilijän välillä. Edellisen yksityinen elämä ei välttämättä vaikuta hänen tiedemiehyteensä, jota vastoin totuuden etsijän tutkinta onkin juuri hänen oma elämänsä. Jos hän mieli tietoon päästä, on hänen eläminen niin, että itse kehittyy tiedon välineeksi.

Hänessä täten puhkeavat yliaistilliset voimat asettavat hänet yhteyteen luonnon salamaailmojen kanssa ja auttavat häntä ennen kaikkea tuntemaan omaa itseänsä. Hänen tutkimisensa tieteellisillä tuloksilla on tosin enemmän persoonallista kuin yleistä arvoa – koska ne eivät ole kaikkien todistettavissa, mutta vain sen, joka läpikäy saman henkisen kehityksen – mutta kun monet tutkijat eri aikoina ja eri paikoilla joutuvat samoihin tuloksiin, saattaa näille kuitenkin antaa objektiivistakin arvoa.

Teosoofisia kirjeitä.

Kirj. Pekka Ervast.

IV.

Teosofia ja uskonnot.

Uskonnot ovat syntyneet siten ja silloin, kun henkiseen täydellisyyteen kehittynyt ihminen, totuuden tietäjä, on ilmestynyt maailmaan vapahtaakseen veljiään tiedottomuuden ja uskottomuuden tuskasta. Samallinen on nykyajan teosoofinakin liike; nytkin koetetaan ihmisiä herättää siitä henkisestä horrostilasta, johon vaipuvat, kun aineellinen edistys on korkealle kehittynyt, koetetaan innostuttaa heitä „taivasten valtakuntaa“ etsimään ja kohoamaan henkisessä sivistyksessä aineellisen tasalle.

Teosoofinen liike on kuitenkin uskonnollisia edeltäjiään onnellisempi. Jeesus ja Buddha sanoivat itsestään: „minä olen totuus,“ – „minä olen totuuden löytänyt“. Teosofian ensimmäisen julistajan ei tarvinnut vedota ainoastaan omaan auktoriteettiinsa, omaan tietoonsa: hän sai viitata jo oleviin uskontoihin ja muiden ennen eläneitten totuuden tietäjiin lausuntoihin.

Teosoofisen liikkeen tarkoitus ei ole ainoastaan käytännöllistä eli uskonnollis-siveellistä laatua kuten esim. pelastusarmeijan; semmoisen tarkoituksen saavuttamiseksi ei olisi tarvittu niin paljon – usein vaikeatajuisiakin – oppeja kuin itse asiassa teosoofiset ovat. Mutta tarkoitus on, että ihmisen koko uskonnollinen sivistys voisi kohota ajan hengen tasalle, että hänen uskonsa voisi olla muodollisesti yhtä kehittynyt, älyllisesti yhtä varmalle pohjalle perustettu kuin on muukin aikamme tieteellinen sivistys.

Niinpä aineellinen edistyksemme, joka suuresti on lähentänyt kansoja ja ihmisrotuja toisiinsa poistamalla keskuusliikkeen esteet, on tehnyt uskonnollisen suvaitsevaisuuden välttämättömäksi. Mutta uskonnollinen suvaitsevaisuus on mahdollinen ainoastaan siinä määrin, kuin uskon älyllinen (intellektuaalinen) periaate, sen oppi eli metafysiikka, lähenee totuutta. Korkeimmassa merkityksessä suvaitsevainen on vain totuuden tietäjä.

Meidän ajallemme oli ja on tarpeen uskonnollinen herätys, joka samalla kuin se henkisesti yllyttää ihmisiä totuuden etsintään, muodollisesti on suvaitsevainen kaikkea ajattelua kohtaan. Ja voisiko parempaa muotoa olla kuin se, joka on jo olevissa uskonnoissa yhteistä, joka on niiden oppien ydin? Sitä teosofia on. Aivan oikein kirjoittaa etevä teosoofipuhuja Mrs. Annie Besant:

„Ollessaan kaikkien uskontojen juuri ja perustus teosofia ei voi olla minkään vastustaja; se on todellakin niitten puhdistaja ja selittää paljon semmoista, jonka ne ovat jättäneet arvoitukseksi tai salaisuudeksi; se puolustaa itseään jokaisessa ja koettaa paljastaa sen kätkeytä viisautta. Ei kenenkään tarvitse tullessaan teosoofiksi lakata olemasta kristitty, buddhalainen tai hindulainen; hän on vain saava syvemmän käsityksen omasta uskostaan, tieteellisemmän pohjan sen henkisille totuuksille, laajemman kuvan sen pyhistä opetuksista“. ⁸⁾

Kuitenkin on olemassa ero nykyisten uskontojen ja teosofian välillä. Teosofia tahtoo olla mitä kristinusko, buddhan usko y. m. olivat ensimmäisinä alkuaikoinaan, mutta se nousee niitä vastustamaan semmoisina, kuin ne nyt esiintyvät. Ne eivät enään ole samaa kuin alkuaan. Uskonnolliset järjestelmät ovat jäljellä, mutta henki on niistä kadonnut.

Miksikä? Sentähden että uskonnoilla ei ole arvokkaita edustajia, ei ole muinaisten hierofanttien veroisia tulkitsijoita, jotka ymmärtäisivät symboolein ja vertauskuvain merkitykset, ei ole tietäjiä, jotka laulaisivat elämää muotoihin. Oppi muuttuu aina kivettyneeksi dogmatiikaksi, kun ei ole miestä, joka tietäisi, mikä opin tarkoitus on. Siveuseikka koroitetaan pääasiaksi, pääasia joutuu unohduksiin. Siveellisen, henkisen elämän sijaan astuu kuollut „usko“ eräitten opinkappaleiden erehtymättömyyteen.

⁸⁾ Annie Besant, *The Ancient Wisdom*. Theos. Publ. Society, London 1897. Sivu 5-6. (Ruots. *Den uråldriga visdomen*, Stockholm 1900).

„Puustaavi kuolettaa“. Vanhan testamentin vertauksia opetetaan kristikunnassa historiallisina ja tieteellisinä tosiseikkoina. Raamattu kädessä näytetään lapselle koulussa, että maailma luotiin tyhjästä noin 4,000 vuotta ennen Kristusta ja että vaimo tehtiin miehen kylkiluusta. Mikä surullisen naurettava herämys, kun samalle lapselle myöhemmin elämässä todistetaan tieteellisesti, että ihmiskuntakin on semmoista maailmaa monta vertaa vanhempi, koska ihmisluuta on löydetty maakerroksien alta, joiden muodostumiseen on kulunut kymmeniä tuhansia vuosia!

Ja miksikä Kristuksen yksinkertaisen siveysopin asemesta opetetaan jos jonkinmoisia kristillisiä etiikkoja ja katkismuksia, niin että lapsille ja nuorukaisille saarnataan: älä tapa! älä himoitse naapurisi vaimoa! – lapsille, jotka Jeesuksen omien sanojen mukaan kuuluvat Jumalan valtakuntaan, ja nuorukaisille, joiden käsitys hyvästä ei vielä ole himmentynyt.

V.

Elämän Hyvä Laki.

Jo ennenkuin teosofiasta mitään olin kuullut, oli minulle selvinnyt elämää ajatellessani, ettei elämän tarkoituksena voinut olla muu kuin viisauden saavuttaminen. Ihminen vaeltaa pimeydessä, mutta järjellisenä olentona hän kaipaa valoa. Ihmiskunta kokonaisuudessaan saavuttaa epäilemättä kerran sen päämäärän; päivä päivältä sen tietopiiri laajenee, ja vihdoin se on tietävä kaikki mitä tietää voi – tähän onkin tieteen tulevaisuuden unelma. Mutta tiede ei ota ihmiskunnan yksilöitä lukuun. Ja kuitenkin ihmiskunta onkin vain summa yksilöitä! Jos ihmiskunta pääsee valoon, pääsevät yksilöt, ja silloin kukin yksilö on oikeutettu siihen. Totuuden tieto täytyy olla jokaisen saavutettavissa, jos oikeus vallitsee maailmassa.

Mutta myöhemmin, näetsen, huomasin toiselta puolen, ettei asia olekaan niin yksinkertainen. Jos ihmisen päämaali on saavuttaa totuuden tieto ja Jeesus, Buddha y. m. olivat päämaaliin päässeet, olivat he ihmisiä kuten mekin. Ja silloin kai heidän kerran olisi pitänyt olla heikkoja kuten me. Mutta vaikken Buddhan ja muitten itämaalaisten opettajain elämäkertoja tarkoin tuntenut, tiesin kuitenkin Jeesuksesta, että hän jo lapsena – jo syntymästään – oli ollut muista erilainen. Legendat hänen lapsellisista ihmetöistään todistivat ainakin että häntä oli pidetty erityisesti armoitettuna olentona. Ja niistä välittämättä – muistinhan hänen viisaat kysymyksensä ja vertauksensa kahdentoista vuotiaana tempelissä. Tämä tosiseikka jäi minulle arvoitukseksi. Näytti vääryydeltä, että Jumala – eli luonto – oli varustanut ihmisiä niin erilaisilla antimilla ja lahjoilla. Toinen syntyi nerona, toinen tyhmänä. Toinen oli hyvä jo kehdestä noustessa, toisella oli kaiken maailman pahat himot voitettavana. Kuinka silloin kaikilla ihmisillä voi olla sama päämaali? Kuinka pahalta saattoi vaatia, että hän tulisi yhtä hyväksi kuin hänen jo alkuaan hyvä veljensä? Eikä tässä ollut kysymys vain sisäisistä taipumuksista. Vaikuttivathan ulkonaiset olot, jos mitkään, ihmisen kehitykseen. Jos ajattelinkin, niinkuin välistä on tehty, että kaikki sielut syntyessään olivat samallaisia „tabula rasoja“, oli heidän kumminkin mahdoton saavuttaa sama päämaali, kun niin erilaisissa ympäristöissä kasvoivat. Toinen näki vain hyviä esimerkkejä ympärillään, toinen tottui paheeseen, ennekuin hän pysyi jaloillaan . . . Koko käytöllinen elämähän kumosi teorian totuuden tiedon saavuttamisesta. Eiväthän ihmiset olleet toistensa kaltaisia kuollessaan – ja kuka ihminen oli täydellinen kuollessaan! Toinen kuoli nuorena, kuoli lapsena, toinen eli ukoksi . . .

Utopialta tuo teoriani rupesi minusta tuntumaan ja minun täytyi vähitellen siirtää jatkuva ja päättyvä kehitys kuoleman jälkeiseen elämään – jos sitä olikaan olemassa.

Lopulta lohdutin itseäni sillä, että semmoinen oppi olikin siveysoppi. Ja siveysoppi – mitä muuta se oli kuin ihmisen unelma siitä, mikä ei todellisuudessa ollut? . . . taikka siitä, mikä joskus tulevaisuuksien tulevaisuudessa ehkä saattoi toteutua? . . .

Silloin tuli eteeni teosofia. Sen oppi ihmiselämän tarkoituksesta oli juuri semmoinen kuin sydämeni vaati. Sekin käski totuutta etsimään; ja se lupasi, että totuuden voi löytää . . .

Teosofia opettaa meille, ettei tämä käsitys ihmiselämän päämaalista ole siveysoppia vain. Kyllähän se on siveysoppiakin, mutta ensi sijassa se on luonnon eli elämän laki.

Luonnonlaki käsksee, että ihminen on tuleva täydelliseksi. Eikä ainoastaan yksi Buddha tai Jeesus silloin tällöin, vaan kaikki, kaikki ihmiset tämän maan päällä. Jumalan tahto on todellakin, että kaikki ihmiset saavuttavat ihmiskunnalle määrätyn tarkoituksiperän. Ei se ole vain siveysoppia, se on todellakin käytännöllinen totuus.

Ja koska Jumala eli luonto on määrännyt ihmisille päämäärän saavutettavaksi, on hän myös antanut heille kaikille mahdollisuuden saavuttaa sen. Tämä kohta se juuri ajatustani häiritsikin. Mutta teosofia sen ratkaisi. Teosofiakin väittää, että Jeesus kerran oli yhtä heikko kuin me. Ja kun kysymme: koska? niin se vastaa:

Ei siinä elämässä, jolloin hänen nimensä oli Jeesus Kristus. Siinä hän oli täytetty „pyhällä hengellä“ jo äitinsä kohdussa. Mutta koska? Ennen, ennen eläessään.

Mitä! Oliko Jeesus olemassa ennen syntyään? Oli. Ei se ruumis, jota kutsuttiin Jeesukseksi, mutta siinä asuva henki. Jeesuksen henki oli ennen ollut olemassa. Samalla lailla kuin sinun ja minun ja kaikkien meidän henkiset minämme eivät syntyneet silloin kuin tämä ruumiimme syntyi, vaan olivat olemassa ennen; henkemme ovat ennenkin asustaneet ruumiissa tämän maan päällä. Me synnymme ja kuolemme uudestaan aivan niinkuin yön lepo seuraa päivän työtä ja päivän työ taas yötä – ja ruumiit ne vain vaihtelevat. Henkemme elää, tosi minämme on ikuinen, se pukeutuu muotoon muodon perästä. Ja siten se kehittyy.

Huomaathan sinäkin nyt, kuten minä silloin huomasin, että kaikilla on sama mahdollisuus nousta täydellisyyteen? Emme ole täällä ensimmäistä kertaa emmekä viimeistä. Paljon olemme jo oppineet, vielä enemmän meillä on opittavaa. Jeesus oli mies, joka jo oli opittavansa oppinut. Ja mistä riippuu ihmisten erilaisuus? Siitä, että sielut ovat eri kehitysasteilla. Toinen on ennätynyt pitemmälle kuin toinen. Ei ole kukaan erityisesti suosittu. Ei kukaan synny nerona, joka ei kerran ole neroksi tullut, ja vähäkykyisimmälläkin on toivoa kerran saavuttaa Mestarin täydellisyys. Kukaan ei ole hyljätty, kukaan ei halveksittu. Jumala rakastaa kaikkia yhtä paljon, hän „antaa aurinkonsa koittaa niin pahoille kuin hyvälle ja antaa sataa sekä väärille että vanhurskaille“ (Matt. ev. V:45). Ihmisen kohtalo on hänen omassa kädessään. Ole ahkera, ja sinä edistyt. Ole laiska, ja elämä on kiertokulkua, jossa edistystä tuskin huomaa.

Eikö oppi jälleensyynnästä (reinkarnatsioonista) eli ihmissielun uudistuvasta ruumistumisesta ratkaise kaikkia arvoituksia, eikö se tuo oikeutta jälleen maailmaan? Siihen on näetsen erottamattomasti yhdistynyt eli sen toisena puolena on toinenkin oppi, oppi siitä elämän laista, jota teosofiassa kutsutaan karmaksi eli oikeuden ja rakkauden Hyväksi Laiksi ja joka selittää ihmisten erilaiset kohtalot maailmassa. Tämä laki on se, että jokaisella syyllä on vaikutuksensa; jokainen ajatus, sana, teko on syy, joka luo vaikutuksen; jokainen ajatus, sana, teko on samoin edellisen vaikutus. Syysarja jatkuu katkeamatta. Ajatuksillasi luot luonteesi, sanoillasi ulkonaisen ihmisesi, teoillasi ympäristösi. Tänäpäin ehkä olet rikas, mutta kovuutesi veljiäsi kohtaan valmistaa sinulle sorretun aseman ensi elämässäsi; samaten ystävällisyytesi hankkii sinulle ihmistenkin puolelta hyvää kohtelua. „Tehkää muille niinkuin te tahdotte, että muut teille tekisivät“. Tämä on sanottu ihmisille, jotka vielä ovat itsekkäitä, mutta se sisältää kuin sisältääkin totuuden. Paavali sanoo: „älkäätkö: ei Jumala anna itseänsä pilkata; sillä mitä ihminen kylvää, sen hän myös niittää. Ja koska me hyvää teemme, niin älkäämme suuttuko; sillä aikansa mekin saamme niittää ilman lakkamatta. Koska siis meillä aika on, tehkäämme toisillemme hyvää“ (Ep. Gal. VI: 7-10). Teoillamme siis taomme onnemme – kukin on oman onnensa eppä. Mutta – ja tämä on paljon tärkeämpää – ajatuksillamme, tunteillamme, motiiveillamme rakennamme luonteemme: *ihminen tulee siksi mitä hän ajattelee*. Tietysti kaikki kolme syysarjaa ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Ajatukset synnyttävät sanoja ja töitä, ajatusten toteuttaminen teoissa taas herättää uusia ajatuksia. Ja kuolematon henki kokoo aittaansa kaikki, mikä on hyvää; sillä hyvä yksin on ikuinen.

Teosoofisia kirjeitä.

Kirj. Pekka Ervast.

VI.

Hengen elämä.

Mikä on tämän meidän elämämme tarkoitus? Mitä varten elämme täällä maan päällä?

Tiede vastaa: elämä on taistelua olemassa-olosta. Tähdet avaruudessa, kukkasat nurmella, hongat metsässä, eläimet maassa, vedessä ja ilmassa, kaikki taistelevat keskenään olemassa-olosta, heikot sortuvat, vahvat voittavat. Eikö olisi ihmistenkin laita sama? Näemmehän joka päivä ympärillämme alituista kilpailua niin kansojen kuin yksilöiden kesken. Siinäkin taistelussa paraiten varustetut pääsevät voitolle.

Mutta jos kysymme tieteeltä tämän ikuisen sodan alkusyytä ja tarkoitusta, niin se kohottaa olkapäitään: ken on olemassa-olon eleille kutsunut, ken on sen lait määrännyt? Itsensä kautta se on, ikuinen, aluton, loputon – ei sillä tarkoitusta ole. Tahi jos niin haluatte: muotojen kehitys on sen kätkeyty tarkoitus. Taistelun kautta kaikki tulee paremmaksi, hienommaksi, soveliaammaksi – taistelemaan . . .

Joskin maailman ilmiöiden ymmärryksellinen tutkimus veisi semmoiseen johtopäätökseen, on kumminkin ääni sisässämme, joka koko voimallaan sitä vastaan huutaa: niin ollen paras olisi olemattomuus!

Käännymme kristinuskon puoleen semmoisena kuin se meille opetetaan. Mitä kirkko vastaa? Tämä elämämme kaikkine suruineen ja vastuksineen onkin vain hetki ikuisuudessa, lyhyt koetusaika, joka hyvin käytettynä saa loppumattoman ilon palkakseen. Monet tuntevat lohduttuvansa tästä uskosta, mutta toisia on, jotka pitävät sitä lapsellisena ja itsekkäänä: ehkä kärsimys aina seuraa olemassa-oloa, voiko silloin olla puhe mistään korvauksesta? Sitäpaitsi jokainen ihminen, joka etsii elämän totuutta, ei kysy tulevaisuutta, ei kysy, miten hänen silloin tai tällöin käynee, vaan kuinka hänen nyt on eläminen. Hän tahtoo tietää, mikä tämä hänen nykyinen elämänsä on, jotta voisi asettua varmalle kannalle sen suhteen, jotta voisi elää niinkuin tarkoitus on. Kun kysymme, mikä elämän päämäärä on, niin oikeastaan kysymme käytännölliseltä kannalta katsottuna: kuinka meidän tulee elää? Ja samasta syystä eivät mitkään yleisfilosoofiset spekulatsioonit, eivät mitkään tieteelliset atoomiteoriat tai uskonnolliset tulevaisuuden opit tyydytä sieluumme, vaan ainoastaan ratkaisu, kuinka meidän nykyhetkessä on eläminen, jotta täyttäisimme elämämme tarkoituksen.

Ja miten teosofia sen ratkaisee? Sinä sen jo tiedät: me elämme sitä varten, että tulisimme hyviksi, epäitsekäiksi, viisaiksi. Tämä on elämän hyvä laki, Jumalan järkähtämätön tahto. „Tulkaa siis te täydellisiksi niinkuin teidän taivaallinen Isänne täydellinen on.“

Näin yksinkertainen on totuus, mutta onpa se vielä meille siksi vieras, että useimmat hämmästyen kysymme: mitä on tulla hyväksi? Mieleemme kuvastuu ehkä jokin selkärangaton veljesrakkaus, joka aina on osaaottavainen, mutta aina neuvoton ja joka ei totuutta uskalla sanoa pelosta, että epäveljelliseksi tuomittaisiin. Niin vaellamme vielä sokeudessa, ettemme aineen harhojen keskeltä omaa henkeämme erota.

Kaikki onnettomuutemme, kaikki itsekkyytemme, kaikki tietämättömyytemme, johtuu siitä, ettemme henkeämme tunne. Totuuden etsintä on itse asiassa sama kuin pyrkimys henkemme tuntemiseen ja totuuden löytäminen on asteettain tapahtuva herämys oman henkemme näkemiseen.

Paavali sanoo: „ihmisen ruumis on pyhän hengen temppeli.“ Sielunsa sisimmässä sopukassa ihminen on jalo, hyvä, puhdas, rakastavainen; siinä hän on „Jumalan poika“, joka palvelee Isänsä tahtoa. Vaikka useimmat emme sitä minuutta tunnekkaan, kuulemme yhtäkaikki sen äänen omassa tunnossamme ja sydämessämme ja tiedämme sen olevan. Jospa meille riittäisikin rohkeutta aina noudattaa sen ääntä!

Minkätähden kirjoittaa niin paljon ja puhua niin paljon ihmisen syntisyydestä? Onko nautinto aina ajatella hänen pahuuttaan? Ja ajatella sitä niin paljon, että hyvä unohtuu? Emme koskaan sillä menettelyllä luo onnea maailmaa, emmekä vie sivistystä eteenpäin.

Enhän minä tahdo väittää, että ihminen semmoisenaan olisi „hyvä“. Tunnenhan oman heikkouteni ja tiedän kuinka kapea on henkisen kehittymisen tie, mutta en tahtoisi koskaan unohtaa, että jokaisen ihmisen rinnassa asuu täydellisyyden kipinä, että kunhan vain rupeaisimme uskomaan ja luottamaan, ettemme suinkaan „kadotettuja“ ole, vaan että päinvastoin olemme suuriin kutsutut, niin suuriin kykeneisimmekin. Jeesus sanoi: „ei kenkään ole hyvä paitsi yksin Jumala“. Niin uskon minäkin. Mutta se Jumala, se onkin meissä itsessämme, ja Häntä palvelen kuljemme hyvän teitä.

Ihanteemme on kaukana, hengen täydellisyys ei ole äkkiä saavutettavissa, mutta siihen pyrkiminen se onkin elämämme tarkoitus. Tulevaisuudesta siirtyy siten elämämme nykyhetkeen. Jos pyrimme rikkauteen, kunniaan, valtaan, emme saa rauhaa, ennenkuin tarkoituksemme saavutamme. Mutta kun pyrimme henkemme salamaailmoihin, kun kuljemme viisauden tietä, kasvaa rauha sielussamme päivä päivältä, ja meistä tuntuu kuin joka nykyhetkessä itse asiassa tarkoituksemme saavuttaisimmekin. Aineelliset „hyvät“ riippuvat ajan ja paikan rajoituksista, mutta ei kukaan eikä mikään voi estää meitä „palvelemasta Jumalaa“, täyttämästä Isän tahtoa, kehittymästä totuuden ja rakkauden tuntemisessa.

VII.

Silmäys uskontojen oppeihin.

Teosofia siis opettaa että jumaluuden kipinä asuu ihmisen rinnassa (oppi ihmisen jumalallisesta alkuperästä ja kaikkien ihmisten henkisestä yhteydestä jumalassa), että ihmiselämä on asteettain tapahtuva kehitys täydellisyyttä (Jumalaa) kohti ja että ihmisen henki sitä varten useita kertoja syntyy maailmaan (oppi reinkarnatsioonista eli jälleen synnynnästä).

Kun nyt käännyimme uskontojen puoleen, tarkastaaksemme mihin määriin ne opettavat samaa kuin nykyajan teosofinen ilmoitus, alotamme n. k. Táoismista, joka on Kiinan vanhin uskonto ja jonka perustaja oli Laotse, Konfutsen edelläkävijä. „Puhtauden klassikko“ niminen kirja on kaunis jäännös jostain saman uskonnon alkuperäisestä pyhästä kirjoituksesta. Tåon usko opettaa, että ihminen on kolmiyhteinen, että hänessä on henki, mielikuvitus ja ruumis; tämä jako näkyy selvästi seuraavasta otteesta „Puhtauden klassikosta“, jossa ihmistä kehoitetaan vapautumaan intohimoista:⁹⁾

Ihmisen henki näet rakastaa puhtautta, mutta hänen mielikuvituksensa sitä häiritsee. Ihmisen mielikuvitus rakastaa hiljaisuutta, mutta hänen himonsa houkuttelevat sitä pois. Jos hän aina voisi lähettää himot tiehensä, tulisi hänen mielensä itsestään tyyneksi. Tulkoon hänen mielensä kirkkaaksi, ja hänen henkensä itsestään tulee puhtaaksi . . . Syy miksi eivät ihmiset tätä voi saavuttaa, on, etteivät ole puhdistaneet mielikuvitustaan eivätkä ajaneet himojaan luotaan. Jos joku voi lähettää himot tiehensä, kun hän sitte luo katseensa omaan mielikuvitukseensa (sydämeensä), ei se enään ole hänen; kun hän katsoo ruumistaan, ei se enään ole hänen; ja kun hän luo katseensa kauvas ulkonaisiin esineihin, ei hänellä enään ole mitään tekemistä niiden kanssa. (I, 3, 4).

Ihmisen päämäärä on hänen yhtymisensä Jumalaan:

Kuinka voisi yksikään himo herätä tuossa paikasta riippumattomassa levon tilassa? Ja kun ei mikään himo enään herää, niin siinä on todellinen hiljaisuus ja lepo . . . Semmoisessa jatkuvassa hiljaisuudessa on ainainen puhtaus ja lepo. Hän, joka omistaa tätä ehdotonta puhtautta, astuu vähitellen todelliseen Tåoon (Jumalaan). (I, 5).

Reinkarnatsioonია ei nähtävästi ole opetettu niin selvästi kuin olisi voinut odottaa, vaikka löytyy kohtia, jotka osottavat, että sitä hyväksyttiin yleisenä aatteena ja että yksilöinen henki saattoi elähtyttää sekä eläimen että ihmisen muotoja. Niinpä meillä on Hoangtseltä (neljännellä vuosisadalla e. Kr.), joka kirjoitti esityksen muinaisista opeista, seuraava kaunis kertomus kuolevasta miehestä, jolle hänen ystävänsä sanoi:

⁹⁾ Useimmat seur. otteista tavataan Annie Besantin kirjassa „The Ancient Wisdom“.

„Suuri todellakin on Luoja! Mitä Hän nyt on sinusta tekevä? Minne Hän on ottava sinut? Tehneekö Hän sinusta rotan maksan vaiko hyönteisen käden?“ (Kuoleva) Szelâi vastasi: „Minne vain isä käskee poikansa menemään, itään, länteen, pohjoiseen tai etelään, sinne poika lähtee yksinkertaisesti totellen käskyä. Kas tässä nyt on suuri valaja, joka kaataa metallinsa. Jos metalli hypähtäisi (valinkauhassa) ja sanoisi: minut täytyy tehdä Moyshin (kaltaiseksi miekaksi), niin suuri valaja varmaan pitäisi sitä mielettömänä. Samaten, jos muoto, joka muovailtaan kohdun muotissa, sanoisi: minun täytyy tulla ihmiseksi, minun täytyy tulla ihmiseksi, niin Luoja varmaan pitäisi sitä mielettömänä. Kun kerran käsitäimme, että taivas ja maa ovat suuri valinkauha ja että Luoja on suuri valaja, minne meidän voisi olla mentävä, mikä ei olisi oikeuden mukaista meille? Me synnymme ikäänkuin rauhallisesta unesta ja me kuolemme tyneen heräymykseen“. (VI kirja, I osa, VI).

Viisaan ihmisen elämästä luemme kiinalaisessa Tâo Teh Kingissä, joka on Laotsen, Tâoismin perustajan, kirjoittama, seuraavan kuvauksen:

Viisas asettaa itsensä viimeiseksi ja kuitenkin hän löydetään etumaisena; hän kohtelee omaa itseään ikäänkuin se olisi hänelle vieras, ja kuitenkin tuo itse säilyy. Koska hänellä ei ole mitään persoonallisia ja yksityisiä tarkoituksia, eivätkö sentähden semmoiset tarkoituksiperät toteudu? (VII, 2). Hän ei aseta itseään näkyviin ja sentähden hän loistaa; hän ei vaadi mitään itselleen ja sentähden hänet huomataan; hän ei kehu itseään ja sentähden hänen ansionsa on tunnustettu; hän ei palvele itseään ja sentähden hän saavuttaa ylemmyyttä. Koska hän täten on vapaa kilpailusta ei kukaan maailmassa voi kilpailla hänen kanssaan. (XXII, 2). Ei ole suurempaa rikosta kuin kunnianhimon oikeuttaminen; ei ole suurempaa onnettomuutta kuin olla tyytymätön onneensa; ei suurempaa vikaa kuin halu ottaa vastaan. (XLVI, 2). Niille jotka ovat hyvät (minua kohtaan) olen hyvä; niille jotka eivät ole hyviä (minua kohtaan) olen myös hyvä; ja siten kaikki tulevat hyviksi. Niille jotka ovat tosia (minua kohtaan) olen minäkin tosi; ja niille jotka eivät ole tosia (minua kohtaan) olen myös tosi; ja siten kaikki tulevat tosiksi. (XLIX, 1). Hän, jolla on yltäkyllin (Tâon) ominaisuuksia, on lapsen kaltainen. Myrkylliset hyönteiset eivät häntä pure; julmat pedot eivät hyökkää hänen kimppuunsa; petolinnut eivät häneen iske. (LV, 1). Minulla on kolme kallista halua, joita ylistän ja säilytän. Ensimmäinen on sävyisyys; toinen on säästäväisyys; kolmas on vaarinpito etten astu muiden tielle . . . Sävyisyys on varma voitostaan taistelussakin ja varma asemastaan. Taivas on pelastava herransa hänen oman sävyisyytensä kautta, joka häntä suojelee. (LXVII, 2, 4).

Indian uskoista vanhin ja suurin on Brahman uskonto eli hinduismi. Joka vähänkin sitä uskoa tuntee, hän tietää, että se puhtaammassa muodossa kuin mikään muu uskonto on säilyttänyt alkuperäisen teosoofisen ytimensä. Että ihminen sisimmässä itsessään on yhtä maailman Itsen kanssa – Tad aham asmi „minä olen Se“ –, on niin läpikäyvä aate kaikessa hindulaisessa ajattelussa, että ihmistä usein nimitetään „Brahman (Jumalan) jumalalliseksi kaupungiksi“, „yhdeksän portin kaupungiksi“, jossa Jumala asuu sydämen kammiossa. Brihadâraryakopanishadissa sanotaan:

Ainoastaan yhdellä tapaa voi nähdä (sitä olentoa), jonka olemassaoloa ei voi todistaa, joka on ikuinen, ilman paikkaa, korkeampi eetteriä, aluton, suuri ikuinen Sielu . . . Tämä suuri ikuinen Sielu on järkevänä (sieluna) kaikissa elävissä olennoissa, se on eetterinä (Jumalana) sydämessä; hänessä se nukkuu; se on kaikkien hallitsija, kaikkien ohjaaja, kaikkien ylimmäinen Herra; se ei tule suuremmaksi hyvien töiden eikä pienemmäksi pahojen tekojen kautta. Se on kaikkien Ohjaaja, kaikkien olentojen ylimmäinen Herra, kaikkien olentojen Säilyttäjä, maailmoiden Silta ja Ylläpitäjä, etteivät ne häviäisi. (IV, IV, 20, 22).

Ihminen on niinkään kolmiyhteinen (viis-, seitsenyhteinen) olento, ja Mândûkyopanishadissa sanotaan Henki olevan fyysillisen ruumiin, hienon ruumiin ja ajatuksen ruumiin rajoittama, joista kaikista kohoten se vaipuu siihen Yhteen, joka on „ilman kaksinaisuutta“.

Tuskin on tarvis mainitakaan, että Brahman usko opettaa reinkarnationsia, koska juuri koko sen filosofian keskusoppi on, että ihmishenki vaeltaa monen syntymän ja kuoleman kautta, ja koska ei ole yhtään hindulaista kirjaa, joka ei edellyttäisi sitä oppia. Himot ja halut sitoovat ihmistä tähän vaihtelun pyörteeseen (samsâra) ja sentähden hänen täytyy vapautua tiedon, hartauden ja himojen kuolettamisen kautta. Kun ihmishenki tuntee Jumalan, on se pelastettu (Shvetâshvataropanishad, I, 8). Järki puhdistettu tiedon kautta kätkee Hänet (Mundakopanishad, III, ^I, 8). Tieto yhdistyneenä hartauteen löytää Brahman asunnon (Mund., III, ^{II}, 4). Joka tuntee Brahman, tulee Brahmaksi (Mund., III, ^{II}, 9). Kun himot poistuvat, tulee kuolevainen kuolemattomaksi ja saavuttaa Brahman (Kathopanishad, VI, 14).

Hindulaisen uskonnon yleisiä siveyssääntöjä voi koota Manun säädöksistä, Upanishadeista, Mahâbhâratasta y. m.:

Sanokoon mitä on totta, sanokoon mitä on mieluista, älköön lausuko mitään epämiellyttävää totuutta, älköön lausuko mitään mieluista valetta, niin on ikuinen laki (Manu, IV, 138). Hiljakseen hän kartuttakoon henkistä ansiotaan aiheltamatta kärsimystä yhdellekään luodulle (IV, 238). Sitä kahdestisyntyntä ihmistä, jonka kautta ei pieninkään vahinko kohtaa luotuja olentoja, ei mikään vaara uhkaa miltään puolelta, koska hän on vapaa ruumiistaan (VI, 40). Kärsiköön hän tyynesti kovia sanoja, älköön hän ketään loukatko ja älköön tulko kenenkään vihamieheksi tämän (katoovaisen) ruumiin takia. Vihastuneelle älköön hän vihastuko, siunatkoon kun häntä kirotaan (VI, 47, 48). Vapautuneina himosta, pelosta ja vihasta, ajatellen Minua, turvaten Minuun, puhdistettuina viisauden tulesa monet ovat astuneet Minun olemukseeni (Bhagavad Gîtâ, IV, 10). Äärimmäinen ilo on sille Yogîlle valmistettu, jonka Manas (mieli) on tasainen ja jonka himoluonto on tyvennetty, joka on synnitön ja Brahman luonteinen (VI, 27). Se joka ei kannata vihaa ketään olentoa kohtaan, joka on ystävällinen ja herttainen, ilman kiintymystä ja itsekkyyttä, tyyni ilossa ja surussa, sekä anteeksiantavainen, aina tyytyväinen, sopusointuinen, hillitty, päättäväinen, joka on omistanut mielensä ja sielunsa Minulle, hän, Minun hartaani, on Minulle kallis (XII, 13, 14).

Samana, mitä olemme puhuneet Brahman, saattaa myös puhua Buddhan uskonnosta. Buddha, joka eli kuudennella vuosisadalla e. Kr., oli hindulainen ja saarnasi hindulaisille; Hän oli enemmän uskonpuhdistaja kuin uuden uskonnon luoja, jälleensyntyntä ja muut opit kuuluivat sentähden luonnollisesti Hänen opetukseensa. Mutta selvemmin kuin koskaan ennen oli tapahtunut esitti Hän yksinkertaiselle ja sivistymättömälle rahvaalla pelastuksen kahdeksankertaisen tien: 1) oikea usko, 2) oikea ajattelu, 3) oikea puhe, 4) oikea oppi, 5) oikeat keinot elämän ylläpitämiseksi, 6) oikea pyrkimys, 7) oikea muisti, 8) oikea mietiskely – yhdistäen itse oppinsa seuraavaan värsyyn:

Synnistä luopuos,
Hyveeseen pyrkiös,
Sydämes' puhdistaos –
Se on Buddhan oppi.

Ne olennot, jotka vaeltavat hyvin opetetun lain tietä, saapuvat syntymän ja kuoleman suuren meren toiselle rannikolle, ja vaikeata on päästä sen meren poikki (Udânavarga, XXIX, 37).

Sillä himo sitoo ihmisen ja siitä on vapautuminen:

Vaikeata on vapautua himoistaan sen, joka on niissä kiinni, sanoo Siunattu. Jotka järkähtämättöminä eivät välitä himojen tuottamasta onnesta, vaan viskaavat ne luotaan, he pian lähtevät kulkemaan (Nirvânaan) . . . Ihmiskunnalla ei ole pysyviä himoja; ne vaihtelevat niissä, jotka niitä kokevat; pelastukaa siis siitä, joka ei voi pysyä, älkääkään jääkö kuoleman omiksi (ibid., II, 6, 8).

Se, joka on poistanut kaikki halunsa (maallisiin) hyviin, kaikki silmänhimon siteet, joka on hävittänyt himot juuriaan myöten, hän, minä sanon, on Brâhmana (ibid., XXXIII, 68).

Ja Brâhmana (todellinen brahmiini) on mies, „jolla on viimeinen ruumiinsa“ (Udânavarga, XXXIII, 41) ja kuvataan semmoiseksi,

Joka tuntien edelliset elämänsä näkee taivaan ja helvetin; hän on Muni, viisas, joka on löytänyt tien, joka tekee lopun syntymästä (ja kuolemasta) (ibid., XXXIII, 55).

Buddhan julkisia siveyden sääntöjä ovat:

Vakavuuden, miehuuden ja puhtauden kautta viisas mies tekee itsestään saaren, jota ei mikään tulva voi upottaa (Udânavarga, IV, 5). Viisas ihminen pitää tässä maailmassa kiinni uskosta ja viisaudesta, ne ovat hänen suurimmat aarteensa; muut rikkaudet hän heittää luotaan (X, 9). Se joka kantaa vihaa niitä kohtaan, jotka kantavat vihaa, ei koskaan voi tulla puhtaaksi; mutta se, joka ei kannata mitään vihaa, rauhoittaa niitä, jotka vihaavat; koska viha tuottaa onnettomuutta ihmiskunnalle, ei viisas tunne mitään vihaa (XIII, 12). Voita suuttunut siten ettet itse suutu; voita paha hyvällä; voita ahneus anteliaisuudella; voita valheet totuudella (XX, 18).

Juutalaisten Kabbalan mukaan mikään ei voinut olla olemassa jossa Jumaluutta ei ollut, ja reinkarnatsioonin suhteen opetetaan että Sielu on läsnä jumalallisessa aatoksessa ennenkuin se tulee maan päälle; jos se sitten pysyi aivan puhtaana koetusajan kestäessä, ei sen tarvinnut syntyä uudestaan, mutta tämä näky olleen ainoastaan teoreettinen mahdollisuus, koska sanotaan:

Kaikki sielut ovat alistetut palauksen alle (metempsychosis, a'leen b'gilgoolah), mutta ihmiset eivät tunne Pyhän teitä, siunattu olkoon Se! he eivät tiedä, miten heidät on tuomittu kaikkina aikoina, ennenkuin he tulivat tähän maailmaan ja kun he ovat sen jättäneet. (Myer'in Qabbalah, siv. 198).

Ihminen on vanhan testamentin mukaan luotu „Jumalan kuvaksi“ ja siellä täällä samassa testamentissa näkyy jälkiä reinkarnatiooniuskosta, kuten esim. Malakia, IV, 5: katso, minä lähetän teille profeetta Eliaan, ennenkuin Herran päivä tulee. Että sama usko oli yleinen juutalaisten kesken Jesuksen aikana, huomaa uudesta testamentista (esim. kun opetuslapset kysyivät: onko tämä mies syntiä tehnyt, että hänen piti syntyä sokeana?), ja Viktor Rydberg on kirjassaan „Bibeln lära om Kristus“ koettanut todistaa, että niin oli laita.

Siveydensäännöistä mainittakoot:

Kuka astuu Herran vuorelle ja kuka taitaa seisoa Hänen pyhässä sijassansa? Jolla viattomat kädet ovat ja on puhdas sydämestä, joka ei halaja turhuutta eikä vanho väärin. (Psaltari XXIV, 3, 4). Mitä Herra sinulta vaatii kuin ettäs kätket Jumalan sanan ja harjoitat rakkautta ja olet nöyrä sinun Jumalasi edessä. (Mika, VI, 8). Totinen suu pysyy vahvana ijankaikkisesti, vaan väärä kieli ei pysy kauvan. (Sananl. XII, 19). Mutta tämä on paasto, jonka minä valitsen: laske ne vallallensa, jotka vääryydellä sidotut ovat, päästä raskautetut irralle, laske vaivatut vapaiksi, ota pois kaikkalainen kuorma. Taita isoovalle leipäs, vie raadolliset kulkiijat huoneeses: koska sinä näet alastoman, niin vaateta häntä ja älä käännä itseäs pois lihas tyköä. (Jesaia, LVIII, 6,7).

Niistä Zoroasterin uskontoon kuuluvista kirjoituksista päättäen, jotka meillä on käännettyinä Euroopassa, ei näy reinkarnatioonia opetetun emmekä myös tapaa sitä uskoa nykyisten persialaisten luona. Mutta kyllä kuvataan ihmisessä asuvaa Henkeä kipinäksi, joka on tuleva liekiksi ja yhtyvä korkeimpaan Tuleen – ja tämä tietysti sisältää kehityksen, jossa jälleensyntyntä on välttämätön. Eikä muuten Zoroasterin oppia voi täysin ymmärtää, ennenkuin löydetään „Kaldealaiset Oraakkelit“ ja sen sukuiset kirjoitukset, sillä niissä on sen todellinen juuri. Avestan siveysopista voimme siteerata:

Mikä on kaunista, puhdasta, kuolematonta, loistavaa, kaikki sen on hyvää. Hyvää henkeä me kunnioitamme, hyvää valtakuntaa kunnioitamme ja hyvää lakia ja hyvää viisautta. (Yasna, XXXVII). Tulkoon tähän taloon tyytyväisyyttä, siunausta, viattomuutta ja puhtaan viisautta (Yasna, LIX). Puhtaus on paras hyvä. Onni, onni on hänelle, nimittäin puhtaudessa puhtaimmalle. Kaikki hyvät ajatukset, sanat ja teot tehdään tiedosta. Kaikki pahat ajatukset, sanat ja teot tehdään tiedottomuudesta (Mispa kumata).

(*Uusi Aika* 1901, N:o 7, Helmikuun 16 p. 1901, s. 1, lehdessä ei ole sivunumerointia.)

Teosoofisia kirjeitä.

Kirj. Pekka Ervast.

VIII.

Kristinusko.

„Jälleensyntyä, reinkarnatsiooni, on vanha itämaalainen oppi,“ sanotaan, „ja uskovathan siihen tänäpäivänä kaikki hindulaiset ja buddhalaiset, mutta eihän se kristikunnassa voi saada jalansijaa, niin kauvan kuin tahdomme olla kristittyjä, sillä eihän Jeesus semmoista koskaan ole opettanut eikä kirkkomme siitä mitään tiedä“.

En kuitenkaan luule, että asia on niin helposti ratkaistu. Mitä ensiksi tulee oppiin ihmishengen jumalallisesta luonnosta, jota oppia kirkko ei suinkaan saarnaa, niin onhan meillä uudessa testamentissa lauseita semmoisia kuin: „te myös rakennetaan jumalalle asuinsijaksi hengessä“ (Efeesiläisepist. II, 22); „ettekö tiedä itseänne jumalan temppeliksi, ja että jumalan Henki asuu teissä?“ (I Korint. III, 16); „vai ettekö te tiedä, että teidän ruumiinne on Pyhän Hengen temppeli?“ (I Korint. VI, 19); „katso; jumalan valtakunta on teissä itsessänne“ (Luk. ev. XVII, 21) y. m. ja Paavali sanoo selvin sanoin, ettei ihminen ole vain sielu (mieli) ja ruumis, vaan henkikin (I Tessalonik. V, 23). Mitä taas ihmisen päämäärään ja elämän tarkoitukseen tulee, niin eikö koko uusi testamentti ole mitä kaunein kehoitus ihmiselle vapautumaan synnistä ja tulemaan „täydelliseksi?“ „Joka syntiä tekee, on synnin orja“ – „olkaat sentähden täydelliset niinkuin teidän taivaallinen Isänne on täydellinen“.

Jälleensyntyä tosin ei uudessa testamentissa opeteta aivan suoraan, vaikka puhutaankin „lihan ylönousemuksesta“ ja vaikka se, niinkuin jo mainitsin, nähtävästi oli yleinen usko Jeesuksen aikana, mutta sanoo Jeesus kumminkin Johannes Kastajasta: „jos te tahdotte ottaa vastaan, hän on se Elias, joka tuleva on“ (Matt. ev. XI, 14) ja toisen kerran: „Elias on jo tullut, mutta he eivät häntä tunteneet“ (Matt. ev. XVII, 12) jolloin heti lisätään kertomuksessa, että „opetuslapset ymmärsivät hänen puhuneen heille Johannes Kastajasta“ (Matt. ev. XVII, 13). Tunnettu värsy Johanneksen Ilmestyskirjassa: „joka voittaa, hänet minä teen patsaaksi minun jumalani temppelissä, eikä hänen enään pidä sieltä lähtemän ulos“ katsotaan tarkoittavan vapautumista reinkarnatsioonista (kun ihmishenki nim. on tullut täydelliseksi eikä enään tarvitse mitään oppia tämän maan päällä).

Olen kuitenkin vakuutettu siitä, että Jeesus samoin kuin Buddha opetti reinkarnatsiooni, jos kohta se ei tapahtunukaan hänen julkisissa saarnoissaan. Yksi puoli suurten uskonnonopettajain elämästä on meiltä jäänyt aivan unohtuksi: se, että heidän opetuksensa ja vaikutuksensa ei rajoittunut yksinomaan julkisiin saarroihiin. Ajatelkaamme vain, missä asemassa totuuden tietäjä on, tahtoessaan julistaa maailmalle jonkun verran sitä tietoaan. Ei hän yksilöä puhuttele. Eivät kaikki ajat ole samallaisia, eivät kansat, eivät yksityiset ihmiset. Henkiset tarpeet ilmenevät eri lailla. Tietäjän silmämääränä on sytyttää totuuden kipinä ihmisten rinnossa, jotta he rupeaisivat etsimään elämäntotuutta ja siten täyttämään elämän siveellistä tarkoitusta. Mutta toinen aika ja toinen yksilö vaatii järkiperustelmia, toista herättää paljas elämän siveellinen totuus yksinkertaisesti esitettynä. Molemmantyyppisten ihmisten tarpeet on tyydytettävä. Kuinka se voi tapahtua? On paljon siveellisiä totuuksia, joita voi julistaa sinään. Sekä Jeesus että Buddha saarnasivat peittelemättä ihmisten veljeyttä ja synnin turmiota. Mutta on toisia oppeja, joita kaikki eivät käsittäisi ja jotka ovat vain niiden käsitettävissä, joiden silmät jo ovat auenneet. Pitäisikö näiden jäädä ilman ravintoa? Edelleen on oppeja – ankaria siveyssäntöjä joita ani harvat jaksavat noudattaa, mutta jätettäisiinkö nuo harvat huomaamatta? Ei, kaikkien kaipuu on tyydytettävä, ja sentähden tulee opetuskin erilainen. Osaksi se on yleistä, kaikille omistettua (*eksoteerista*), osaksi se on yksityistä, erikoisia tarpeita varten sovellettua (*esoteerista, salaista*).

Että tämä menettely on ollut ja on käytännössä itämailla, on yleisesti tunnustettu tosiseikka, ja ettei se ainakaan ennen ollut kristikunnalle vieras, on myös todistettavissa.

Tarkastakaamme esim. evankeliumia. Jeesus vaelsi ympäri maata, opetti synagoogoissa ja saarnasi valtakunnan evankeliumia (Matt. ev. IV: 23), mutta samalla hän valitsi itselleen opetuslapsia, jotka olivat häntä henkisesti lähempänä kuin muu kansa ja nauttivat erityistä opetusta hänen suustaan.

„Teille,“ hän lausui apostoleilleen, „on annettu tietää taivaan valtakunnan *salaisuudet*, vaan ei heille ole annettu“ (Matt. ev. XIII: 11), sillä niinkuin lisätään „Jeesus puhui kansalle vertauksissa, ja ilman vertauksitta ei hän mitään puhunut heille – mutta selitti kaikki opetuslapsillensa erillään“ (Matt. ev. XIII: 34 ja Mark. ev. VII: 34). Tunnettu on myöskin hänen lauseensa „älkää antako koirille pyhää ja älkää pääryjänne heittäkö sikain eteen“ (Matt. ev. VII:6), jolla hän kieltää ilmoittamasta henkisiä totuuksia kelle tahansa. Nimitys „koira,“ joka meidän korvissamme kaikuu oudolta, oli siihen aikaan yleisessä käytännössä ja tarkoitti vain niitä, jotka olivat ulkopuolella määrättyä piiriä, seurakuntaa tai kansaa.

Jeesuksen poistuttua, kun uuden uskon levittäminen lankesi apostolein ja muiden opetuslasten hartioille, noudatettiin Mestarin esimerkkiä. Silloinkin oli opetus osaksi eksoteerinen, osaksi esoteerinen. Paavali kirjoittaa ensimmäisessä korintolaisepistolassa: „ja, rakkaat veljeni, en minä taitanut teille puhua niinkuin hengellisille, vaan niinkuin lihallsille, niinkuin lapsille Kristuksessa. Rieskaa minä olen teille syödä antanut, vaan en ruokaa; sillä ette sitä vielä voineet ja ette nytkään voi (III, 1-2;) ei luonnollinen ihminen ymmärrä Jumalan hengen asioita (II, 14,) mutta meille on Jumala sen ilmoittanut henkensä kautta (II, 10;) me puhumme siitä salatusta teosofiasta, jonka Jumala on ennen maailman alkua säätänyt meidän kunniaksemme (II, 7).“

Sama oli tapa kirkon ensimmäisinä aikoina, kun vielä oli todellisia Jeesuksen seuraajia, jotka tiesivät taivaan valtakunnan salaisuuksia. Kirkkoisä Origenes kirjoittaa: „ . . . puhua kristinopista ikäänkuin salaisesta järjestelmästä on kerrassaan inhoittavaa. Mutta että siitä löytyy eräitä oppeja, joita ei rahvaalle julisteta ja jotka ilmoitetaan vasta sittenkuin eksoteeriset opit on opetettu, ei ole mikään kristinuskon omituisuus, vaan on se ominaista kaikille filosoofisille järjestelmille jotka sisältävät sekä eksoteerisia että esoteerisia oppeja. Monet Pythagoraan kuulijat tyytyivät hänen paljaihinkin lausuntoihinsa (ipse dixit,) jota vastoin toisille salassa opetettiin niitä oppeja, joita ei pidetty sopivana esittää profaanisten ja perehtymätöntien kuullen. Muuten kaikkialla, sekä Kreikassa että barabaarikansojen keskuudessa vietettyjen Mysteerein salaaminen ei suinkaan ole niitä pahaan huutoon saattanut, ja sentähden on turha vaiva panetella kristinuskon salaoppeja, kun ei ole niiden sisällyksestä tarkkaa tietoa saanut“ (Contra Celsum, I, 7).

Samaa sääntöä tietysti noudatettiin, kun tehtiin kirjallisia muistiinpanoja. Evankeliumit ovat parhaasta päästä henkisten totuuksien kuvaannollisia ja vertauksellisia esityksiä. Vähä väliä niissä tapaa sanan „vertaus“ ja se ynnä kirkollinen traditiooni lienee antanut aiheita niiden tuhansien „kommentaarien“ ja „selitysten“ syntyyn, joista ikävä kyllä miltei kaikki vain „selittävät“ – kuinka vähän niiden tekijät ovat tienneet. Ja kumminkin evankeliumit ovat täynnä mitä yksinkertaisimpia ja puhtaampia *siveyden sääntöjä, joita noudattamalla yksin voi tietoon päästä*, niinkuin Jeesus sanoo: „jos te rakastatte minua, niin pitäkää minun käskyni“ (Joh. ev. XIV: 15), jolloin Jeesus lupaa opetuslapsilleen „totuuden hengen, joka heille kaikki opettaa ja johdattaa kaikkeen totuuteen“ (Joh. ev. XIV, 16-17, 26; XVI: 13).

Ylipäänsä oli ennen aikaan tapana ilmaista tieteellisiä ja etenkin henkisiä totuuksia symboolein eli vertauskuvain muodossa; tämä riippui arvattavasti siitä, ettei ihmiskieli koskaan ole kyllin kehittynyt ilmaisemaan kaikkia käsitteitä, ja ainakin siitä, että eräitä asioista ei saatu profaneerata. Vanha testamentti esim. kuuluu olevan täynnänsä salaisia oppeja. Kertoohan Lukaan evankeliumi, kuinka Jeesus ylösnousemuksensa jälkeen „avasi opetuslasten silmät, niin että he ymmärsivät kirjoituksia“ (XXIV: 45) ja Paavali selittää symbolisesti historian Abrahamin kahdesta pojasta (Gal. ep. IV luku).

Meidän päivinämme onkin jo moniaalla alettu käsittämään raamatun kuvaannollista kieltä. Uudessa testamentissa esiintyy yhtämittaa nimitys „taivaan valtakunta“ eli „jumalan valtakunta“. Tähän asti sitä on yksinomaan katsottu tarkoittavan kuolemanjälkeistä oloa, mutta nyttemmin – ja tämä käsitys on saanut alkunsa kirkon ulkopuolella – aletaan uskoa, että Jeesus sillä sananparrella on tarkoittanut yleistä ihmisten veljeskuntaa, sellaista aikaa, jolloin kaikki ihmiset elävät keskenäisessä rauhassa ja sovussa ja jonka tuloa ihmiskunnan tehtävä on jouduttaa. Ei saata epäillä, ettei Jeesuksella olisi ollut tätä ajatusta mielessä. On vain muistettava, ettei Jeesus ole ajatellut ulkonaista veljeyttä ja sopua niin paljon kuin sitä jumalan valtakuntaa, joka on ihmisen sisässä (Luk. ev. XVII, 21), kun hän totuuden

tietää. Se näkyy selvästi niistä vaatimuksista, jotka hän asettaa kaikille, jotka totuuden tietoon eli jumalan valtakuntaan pyrkivät . . .

Palatakseni jälleensynnyntään, tahdon siis väittää, että Jeesuskin sitä opetti salaisena oppina. Sitä suuremmalla syyllä voimme tämän otaksua, koska ensimmäisestä kristitystä monet uskoivat reinkarnatioon – ja olivathan he ajassa paljon lähempänä Mestaria ja hänen oppejaan kuin me. Useista n. k. kirkkoisäin lauseista päättäen je tunsivat jälleensynnyntäopin ja kirkkoisä Origenes puhuu selvin sanoin sielun puhdistuksesta monen ruumiillisen elämän kautta; samaten kirkkoisät Clemens Aleksandrialainen, Justinus Marttyyri ja Hieronymus, „Lahkolaisistakin“ monet, kuten gnostikot ja manikealaiset, kerrassaan omaksuivat opin.

Historiallinen tutkimus on vielä paljastava kummia asioita.

(*Uusi Aika* 1901, N:o 8, Helmikuun 23 p. 1901, s. 1)

Teosoofisia kirjeitä.

Kirj. Pekka Ervast.

IX.

Minuuden kaksinaisuus.

Olen tavannut ihmisiä, joiden mielestä koko jälleensynnynnän aate on niin fantastinen, että se heissä herättää heti ensi kuulemalta isällisen hymyn, joka hymy sitten palaa heidän huulilleen aina, kun on puhe reinkarnatsioonista. Eikä se ihmeteltävää ole, jos tuo oppi oudolta tuntuu sen mielestä, joka ei ota sitä miettiäkseen. „Enhän laisinkaan tiedä ennen eläneeni“, hän huudahtaa, „en mitään muista edellisistä inkarnatiooneista“.

Ja itse puolestani turvauduin aina ennen, kun en vielä ollut kuullut jälleensynnynnästä, muistimme tosiseikkaan, kun tahdoin materialisteja vastaan puolustaa sieluhypoteesia. Itsetietoinen muistimme juuri todistaa, että meissä on joku tajunnan yksiö, joku keskus, joka säilyttää kaikki eri tajunnan tilat itsessään. Jos aivot ihmisessä tajuaisivat, niin tuskin saattaisi olla mitään muistavaa minätajuntaa. Alituisenhan aivomolekyylit uudistuvat ja vanhat katoavat – pitäisihän niiden mukana kadota myös kuvat (muistot) niistä tajunnan tiloista, joiden tekijöinä ne olivat. Ettei niin tapahdu, todisti minusta, että „minä“ ihmisessä onkin joku toinen kuin vain aivoissa ilmenevä tajunta, että juuri tämä „minä“ säilyttää itsessään kaikki kuvat, jotka aivoissa ovat liikkuneet, sanalla sanoen muistaa. Muistan lapsuuteni, muistan nuoruuteni, sentähden tunnen itseni samaksi olennoksi kuin tuo viaton lapsi, rohkea nuorukainen . . .

Palataksemme reinkarnatiooniin, voimme sanoa, että kun muisti juuri on se faktori, joka identifieeraa nykyisen minämme edellisiin, on sen täydellinen haihtuminen puheena olevassa tapauksessa raskas syytös koko reinkarnationiteoriaa vastaan . . . Mitä nyt teosofia vastaa tähän kanteeseen?

Ennen kaikkea: onko tämä muistimme niin luotettava, että sen avulla matemaattisesti voisi todistaa, mitä on tapahtunut? Paljonko tarkkaan muistamme nykyisen elämämme tapahtumista? Luulenpa, että suurin osa on muuttunut himmeiksi tunnelmiksi ja kiitollinen saa olla muistikyvylleen, jos se tarkalleen voi uudistaa jonkun sadannesosan. Eikö paljon suuremmalla syyllä täytyne myöntää, että on miltei mahdotonta muistaa, mitä on tapahtunut vuosituhansia sitten? – sillä, niinkuin olen sinulle osottava kuolemasta puhuessani, uusi ruumistuksemme ei tapahdu heti vanhan elämän loppuun kuluttua, vaan maalliseen elämään verraten monta kertaa pitemmän väliajan jälkeen. On aivan luonnollista, ettei tämä tuntemamme muisti jaksa herättää eleille unholasta niin kaukaisia seikkailuja, mutta emme silti ole oikeutettuja sanomaan, että kaikki muisto niiltä ajoilta olisi hävinnyt. Samoin kuin tämän elämän vaihteitten, samoin on käynyt noittenkin aikain kokemusten. Ne ovat sulauneet olentoomme, yhtyneet persoonallisuuteemme. Eikö ennen kärsimiesi vääryyksien katkera kokemus nyt aja jalon mieliharmin punaa poskellesi, kun näet toista syyttömästi loukattavan? Synnynnäinen luonteemme, synnynnäiset taipumuksemme ja lahjamme juuri muodostavat muistomme menneisyydestä. Olisiko muu niin tarpeellinenkaan sielun kehityksen kannalta katsottuna? Ehkä mennyt elämämme on niin täynnä alhaisia tekoja ja surullisia kokemuksia, ettei niiden muisteleminen meille paljoa iloa tuottaisi. Ja näemmehän koko luonnon herätyshuudon olevan: eteenpäin, älä silmäile taaksesi! Unhottaa sinun täytyy niin hyvin onnen hetket kuin kärsimyksen päivät . . .

Älähän kuitenkaan luule, tällä tahtoneeni todistaa, ettei kuluneita aikoja voisikaan muistaa. On ollut ja on vieläkin noita merkillisiä ihmisiä, jotka saattavat lukea menneisyyden päiviväkirjaa. Viime kirjeessäni mainitsin Jeesuksesta, kuinka hän puhui Johannes Kastajasta profeetta Eliaan reinkarnationa; tämä tieto eli muisto oli siis joko Jeesuksella tai Johanneksella. „Pythagoraasta kerrotaan, että hänellä oli tietoa kolmesta edellisestä inkarnationistaan, jolloin vuorottain oli airut Aetalides, trojalainen Euphorbos ja Hermotimos Clazomenalainen. Hän tunnisti Argoossa sen kilven, jota oli kantanut Patroklostakaan vastaan Trojan sodassa Euphorboksena ollessaan, ja Janon tempelissä

Atrideen keihään, joka muinoin oli hänelle kuolon antanut¹⁰⁾ Minä tunnen erään irlantilaisen teosoofin, joka sekä julkisesti että minulle persoonallisesti on vakuuttanut, että välistä sielunsa ohi kiittää muistikuvain tapaisina menneisyyden tapahtumia, ja kysyttyäni, oliko hänellä mitään todistuksia siitä, että nuo mielikuvat todella kuuluivat kaukaiseen menneisyyteen, hän vastasi tuntevansa vanhoiksi ystävikseen tai vastustajikseen ihmisiä, joiden kanssa nyt tuli tekemisiin. Tuunustan kumminkin, etten pidä tätä esimerkkiä minään pätevänä todistuksena reinkarnatsioonimuistin mahdollisuudesta; siksi se on liian epämääräinen. Sitä vastoin on joitakuuta etevä teosoofija y. m., jotka sanovat voivansa vallan itsetajuisesti katsoa taaksepäin edellisiin inkarnatiooneihin, eikä ainoastaan omiinsa, mutta toistenkin.

Yhtäkaikki tahdon nyt koettaa sinulle selittää, miksikä muutamat ihmiset muistavat ennen eläneensä, miksikä toiset ei, ja miksi teosoofien piirissä etupäässä on noita valittuja – etupäässä, sillä on niitä muuallakin. Ja sen nojalla olet ymmärtävä, etteivät he ole erityisesti suosittuja olentoja, vaan ovat suurella työllä ja vaivalla sen taitonsa saavuttaneet, josta johtopäätös, että se on kaikkien saavutettavissa. Uskoni on, että kerran mekin taidamme luoda silmäyksen menneisyyteen, joka käsittää miltei äärettömiä ajanjaksoja. Tämän ymmärtääksemme meidän täytyy saada kuva omasta olemuksestamme, mitä eri elementtejä eli „prinsippejä“ olemuksestamme on. Muistanet sanoneeni, että olemme henkisiä olentoja. Henkejä, ja että henkemme on kaiken hyvän lähde. Lisäsinpä vielä, että jos eläisimme vain hengessämme, ei mikään alhainen teko tai ajatus meitä enään saastuttaisi, rajaton hyvyys olisi koko olemuksemme pohjasävelenä.

Puhuessani hengestämme en puhunut tavallisesta päivätajunnastamme; jokapäiväinen minuutemme häälyy hyvän ja pahan välillä, se erehtyy, se lankee, tietämättään se toimii perin itsekkäistä vaikuttimista ja vähänen osa vain sen toiminnasta lähtee suorastaan rakkauden ja hyvyyden kotimaasta. Ei siis tämä „minä“ olekaan ihmisen henki. Mikä se sitten on? Ja mikä on henki?

Henki on persoonaton, ikuinen olevainen, alkuaan minätön „Jumalan poika“. Vanhat arjalaiset sitä nimittivätkin Atma'ksi, s. o. itse'ksi, itseydeksi. Ja tämän Itse'n tarkoitus on minustua.

Sitä varten se puetaan muotoon – ruumiiseen. Kun se sen omaksi tuntee ja ensimmäisen kerran lausuu: minä! on ihminen, individualiteetti, yksilöllisyys syntynyt. Ja tämä uudistuu tavallaan joka kerta, kun henki ruumistuu.

Mutta henki on hyvä, se jää aina persoonattomaksi siinä merkityksessä, ettei se voi toimia itsekkäästi, omaa muotoaan, persoonaan, silmällä pitäen. Luonnon pakosta taas ruumis, muoto sinään on „itsekäs“, koska sen tulee taistella olemassaolostaan.

Nyt huomaat, kuinka itsestään syntyy kahtiajako hengen luomassa minä-tajunnassa.

Kun henki (puhdas tajunta) ja ruumis (luonnonvoima) yhtyvät, syntyy minätajunta. Ruumis vetää minuuden itsekkyyteen; henkeen saattaa kuvastua ainoastaan epäitsekkäs minä-tajunta. Siis syntyy kaksi minuutta: ylempi eli hengen ja alempi eli ruumiin, eli se, joka yhdistää henkisen minuuden ruumiiseen ja joka juuri muodostaa meidän päivätajuntamme eli „sielumme“.

Tämä ruumiissamme ilmenevä minätajuntamme pysyy tietysti olemassa niinkauvan kuin ruumiskin; s. o. kun ruumis kuolee, on senkin minuuden *conditio sine qua non* (ehdoton ehto) poistunut eikä siitä ole kuin kaiku jäljellä. Yhtä selvä on, että kun henki uudestaan reinkarneerautuu, syntyy uuden ruumiin ohella uusi persoonallinen minä-tajunta. Sitä vastoin tuo korkeampi henkinen minuus elää kautta aikojen, lähettäen ikäänkuin säteen joka ruumiiseen, johon henki pukeutuu, kooten aittaansa kaikki kokemukset, jotka sen persoonat elämien vierieissä tekevät, ja puhuen heille „omantunnon“ yhä kasvavana äänenä. (*Conscientia est perfectibilis*). Mikseivät siis kaikki muista menneisyyttä? Aivan yksinkertaisesti siitä syystä, että elävät alemmassa minä-tajunnassaan. Ja nykyinen alempi minä-tajunta ei ole ennen ollut, koska se ruumiin kanssa uudistuu. Eikä saata muistaa se, jolla ei muistoja ole. Mutta ylempi minä, se se on menneisyyden kokenut ja nähnyt, se se muistaakin. Joka siihen voi tajuntansa kohottaa, sen mieleen juohtuvat muistotkin. Ja ainoa keino nousta siihen on alemman minän puhdistaminen. Tämän täytyy ylemmän ääntä, omaatuntoa seuraamalla irtaantua,

¹⁰⁾ Th. Pascal, D:r, La Réincarnation, ses preuves morales, scientifiques, philosophiques et directes.

ruumiin kahleista, aineen harhoista, niin että se yhtyy persoonattomaan, epätitekkääseen ylempään minään. Silloin se myös saa sen ylempään kyvyt ja voimat.

Eikö ihmishengen kuolemattomuus esiinny sinulle aivan uudessa valossa? Ikuisina henkinä me emme kuole, mutta persoonallinen tajuntamme on kuolevainen ja katoovainen kuin kaikki muodot. Sillä kuolemattomuus itsetajuttuna ja muistettuna ei olekaan tyhjä lahja, vaan vaivojen palkka, urhokkaan taistelijan voitonseppelä. „Taivaan valtakunta otetaan väkiryntäköllä“. Ja se on tulevaisuuden ihanne, jonka saavutamme vasta monen „minän“ kuoleman perästä.

Pelottaako sinua tämä ajatus? Ei sen pitäisi pelottaa muita kuin uskonnollisia sentimentalisteja. Minut se tekee nöyräksi. Ja samalla täyttää rintani sanomattomalla riemulla. Tunnen povessani jumalallisen kipinän. Eikö kannata elää ja kuolla antaakseen sen kipinän kasvaa ja kehittyä?

P. S. Paavali sanoo, että ihminen on henki, sielu ja ruumis. (Muun muassa I Thess. V:23). „Hengellä“ Paavali nähtävästi tarkoittaa samaa kuin minäkin „hengellä“ ja „ylemmällä minällä“ katso esim. (I Korint. II: 10-11). Hänen „sielunsa“ olisi taas „alempi minä“. Ensimmäinen Korintilais epistolan XV luvussa kuvattu „henkinen ruumis“ on ylempi minä eli se hengen ilmennysmuoto, joka pysyy ikuisesti ja vihdoinkin „kirkastetaan“ täydelliseen itsetajuntaan. Samassa paikassa Paavali selvin sanoin kuvaa ihmisen henkistä kehitystä, kuinka henki „luonnollisen ruumiin“ ja „sielun“ avulla rakentaa itselleen „hengellisen ruumiin“, joka vihdoinkin „ylösnousemuksessa“ on kuin „itse Herra taivaasta“.

(*Uusi Aika*, N:o 11, Maaliskuun 16 p. 1901, s. 2)

Teosoofisia kirjeitä.

Kirj. Pekka Ervast.

X.

Kuoleman jälkeen.

Ihmissielun kehitys ja erittäin viime kirjeessäni esittämäni tosiseikat käynevät vielä tajuttavammiksi, jos hieman silmäilemme sen verhon taakse, joka peittää niin kutsutun kuoleman salaisuudet. Sitä varten luettelen ensin ne salatieteen „seitsemän prinssiippiä“, joista tähän saakka olen maininnut vain kolme ja jotka yhdessä muodostavat ihmisen kokonaisuudessaan. Luettelen ne sinään, teosoofisessa kirjallisuudessa käytetyillä sanskritkielisillä nimillään, koska niiden seikkaperäinen esittäminen kävisi liian laajaksi. Tämä seitsenjakko onkin osaksi niin yksinkertainen, että itse saatat sitä kommenteerata.

Ihmisen 7 prinssiippiä.

Hyväksytty järjestys ja nimet.	Selitys.	Edellisessä käytetty kolmijako.
7. Atma.	„Itse, itseys“, jumalallinen henki, yleishenki, elämän lähde.	} Henki.
6. Buddhi.	„Käsittämiskyky“, ihmisen henkinen tunto, moraliteetti, elämän onni.	
5. Manas.	„Mieli, ajattelija“, järjellinen, tahtova, toimiva yksilö. a) Ylempi m a n a s, ylempi minä, puhdas järki, tahto, omatunto. „Individualiteetti“.	
	b) Alempi manas eli k a m a - m a n a s, alempi minä, ymmärrys. Muodostaa yhdessä k a m a n kanssa n. k. „persoonallisuuden“ (k a m a - m a n a s)	
4. Kama.	„Rakkaus, himo“, eläin ihmisessä, eläin sielu. Itsekkyden ehto.	} Sielu, päivätaunta, joka miltei yksinomaan palvelee persoonallisia himoja ja haluja.

3. Prana.

„Henki“, elämä, elon-
prinsiippi, ruumista
eläyttävä voima.

2. Linga sharira.

„Tunnusmerkki-ruumis“,
malliruumis. Fyysillisen
ruumiin eteerinen vastakohta,
n. k. „haamu“. Pranana kannattaja
ja välittäjä.

} Elävä
ruumis.

1. Sthula sharira.

„Karkea ruumis“, fyysillinen
ruumis, kaikkien prinsiippien
aineellinen kannattaja.

Kaiken keskustana on *manas*, tosi ihminen, ajattelija, joka ruumiissa eläen kerää kokemuksia ja siten kehittyä tajuisuudessa, kunnes vihdoin hyvyyden (moraliteetin) tiellä pääsee oman itsensä (*atman*) todelliseen tuntemiseen, jolloin elämä on kasvanut „Jumalan valtakunnan“ autuudeksi (*buddhi*). Mitä neljään alempaan prinsiippiin tulee, ei liene vaikeata myöntää ensimmäisen (*sthula shariran*) ja neljännen (*kaman*) ja olemassa-oloa. Eryistä elonprinsiippiä sitä vastoin materialistit tiedemiehet eivät vielä yksimielisesti suo ruumiillemme. He katsovat ruumiin elämän riippuvan veren säännöllisestä hapottumisesta (oxydatsioonista) ja pitävät sieluelämää vain jonkimmoisena subjektiivisena hermoliikunnan lajina. Salatiede alottaa toisesta päästä ja sanoo, että henki eläyttää ruumista ja että sen poistuessa ruumis kuolee. Ruumiin elämä kuitenkin riippuu hengestä ainoastaan pituutensa suhteen; muuten seillä on oma eläyttävä voimansa (*prana*). Tämä näkyy esim. semmoisista okkultistein (salatieteilijäin) tiedossa olevista tapauksista, jolloin henki jättää ruumiin lyhyemmäksi tai pitemmäksi aikaa (tainnostila, valekuolema y. m.) ruumiin vahingoittumatta. *Linga sharira* puolestaan on fyysillisen ruumiin eetteriaineesta muodostettu mallikuva, se tavalliselle silmälle näkymätön runko, jonka ympäri fyysilliset aineelliset solut rakentavat *sthula shariran* ja josta välistä puhutaan „kummitusjutuissa“. Mutta koska nämä kaksi prinsiippiä kuuluvat suorastaan kokeellisen salatieteen alalle, kehotan sinua jättämään sikseen kaiken spekuleeraamisen niistä. Mainitsin ne ainoastaan täydellisyyden vuoksi.

Ryhdytään nyt „kronologisessa järjestyksessä“ tarkastamaan niitä ilmiöitä, jotka seuraavat hengen erkaannutta ruumiista n. k. kuolemassa. Mitään todellista kuolemaa tietysti ei ole, henki vain vaihtaa olotilaansa ja ympäristöään. Kikille tuttu uni on itse asiassa pienoiskuva kuolemasta eikä kuolema erältä kannalta katsottuna ole muuta kuin virkistävä unennäkö. Edellisessä vain henkeä ja ruumista yhdistävä elämänlanka jää katkeamatta, jälkimmäisessä se katkeaa – haitaksi ainoastaan ruumiille, harvoja poikkeustapauksia lukuunottamatta. Niinkuin päivän työstä väsyneinä laskeudumme lepoon, niin kuoleman portit avaavat hengelle taivaan, jossa se saa vaivansa unohtaa, miettiä kokemuksiaan ja valmistua uuteen elämäntyöhön.

Kertoakseni ensin, mitä kuolin hetkenä tapahtuu, en saata olla hyväkseni käyttämättä Annie Besant'in kuvausta, jonka hän antaa kirjassaan „The Ancient Wisdom“:

„Kun kuolo kohtaa fyysillisen ruumiin, lähtee eteerinen ruumis, vieden *pranan* ja muut prinsiipit – siis koko ihmisen – mukanaan, „lihan majasta“, joksi ulkonaista ruumista sattuvasti on nimitetty. „*Prana* kohoo“ ja vetää kaiken ulospäin menevän elinvoiman, joka näkyy aistimiin hiipivästä hervottomuudesta. Aistimet kyllä jäävät vahingoittumatta, fyysillisesti täydellisinä ja toimintaan kelpoisina kuten aina, mutta „sisäinen haltija“ on lähtemäisillään, hän, joka niiden avulla näki, kuuli, tunsu, maistoi, haistoi, ja sinänsä ne ovat vain ainekasoja, eläviä tosiaan, mutta ilman kykyä aistivaan toimintaan. Verkalleen poistuu ruumiin herra, verhottuna harmaan sinipunertavaan eetteriruumiiseen ja

vaipuneena kuluneen elämänsä panoraaman katselemiseen, joka avautuu hänen eteensä yksityiskohtiaan myöten täydellisenä. Siinä elämäntaulussa näkyvät kaikki hänen elämänsä tapahtumat, suuret ja pienet; kunnianhimonsa hän näkee voittoineen ja häviöineen, ponnistuksensa, menestyksensä, tappionsa, rakkautensa, vihansa; kaikkea vallitseva miелensuunta, elämänsä pää-aate astuu selvänä näkyviin ja painuu syvälle mieleen, määräten sen tilan, jossa suurin osa kuolemantakaista oloa on vietettävä. Juhlallinen se hetki, jolloin ihminen katsoo omaa elämäänsä silmästä silmään ja menneisyytensä huulilta kuulee tulevaisuutensa tuomion. Lyhyeksi aikaa hän näkee itsensä semmoisena kuin on, ymmärtää elämän tarkoituksen, tietää että Laki on väkevä, oikea ja hyvä. Sitten katkeaa karkeata ja eteeristä ruumista yhdistävä magneettinen säde, elinajan toverit eroitetaan, ja – poikkeustapauksia lukuunottamatta – ihminen vaipuu rauhalliseen tajuttomuuteen.

„Tyyni ja kunnioittavainen olkoon niiden käytös, jotka seisovat kuolevan ruumiin ympärillä, jotta juhlallinen hiljaisuus antaisi poistuvan hengen rauhassa katsella menneisyyttä. Ääneen itkeminen ja meluavat valituksen ovat vain omiansa häiritsemään hengen kärjistynyttä tarkkaavaisuutta, ja sekä itsekästä että ajattelematonta on omalla surullaan persoonallisen tappion takia katkaista sitä hiljaisuutta, joka häntä – kuolevaa – auttaa ja lohduttaa. Uskonto on viisaasti säätänyt rukouksia kuolevalle, sillä nämä säilyttävät mielen tyyneyden läsnäolijoissa ja herättävät epäitsekkeitä toivomuksia hänen auttamisekseen, jotka kuten kaikki lempivät ajatukset suojelevat ja varjelevat.

„Muutamia tunteja kuoleman perästä – tavallisesti korkeintaan kuusineljättä, sanotaan – ihminen vetäytyy pois eteerisestä ruumiista, jättäen sen vuorostaan aistittomaksi raadoksi, joka pysyen kankean kaksoisveljensä läheisyydessä kokee sen kohtalon. Jos karkea ruumis haudataan, leijuu eteerinen haahmo haudan yläpuolella, verkalleen hajoten, ja useiden henkilöiden kirkkotarhassa kokemat vastenmieliset tunteet johtuvat useinkin näiden liukenevien eteeristen ruumiitten läsnäolosta. Jos ruumis poltetaan, hajoaa eteerinen haahmo sangen pikaan, kadotettuaan pesänsä, fyysillisen vetovoimaketuksensa, ja tämä on monesta yhtenä syynä siihen, että ruumiinpoltto on edullisempi kuin hautaaminen“.¹¹⁾

(Jatk.)

(*Uusi Aika* 1901, N:o 12, Maaliskuun 23 p. 1901, s. 2)

¹¹⁾ Op. cit. siv. 109–112.

Teosoofisia kirjeitä.

Kirj. Pekka Ervast.

X.

Kuoleman jälkeen.

(Jatk.)

Näin vapauduttuaan kolmesta alimmasta periaatteesta – sillä *pranakin* eetteruumiin kuollessa palajaa yleiselämän suureen lähteeseen, josta se hetkeksi oli eristettynä – henki enään on ainoastaan *kaman*, himojen ja alemman *manaksen* verhoama. Mikä tulee niiden kohtaloksi? Muistakaamme, että haudantakainen elämä on tarkoitettu olemaan lepo ihmishengelle. Mutta lepoa ja rauhaa ei ole siellä, missä himot riehuvat, vaan siellä, minne niiden ääntä ei kuulu. Kumminkaan ei ihminen kuoltuaan äkkiä ole pyhäksi muuttunut, niinkuin tavallisesti arvellaan. Sama hän on aivan kuin ennenkin. Sillä poikkeuksella vain, että nyt on tosi käsissä. Fariseus ei enään kykene peittämään salaisia syntejään, ylimielinen ei enään ole näkemättä omaa viheliäisyyttään, kaikkien päälle tunkevat ne himot ja halut, joita he mielissään tai töissänsä ovat hemmoitelleet, mutta voi, niitä ei saataakaan enää tyydyttää. Ilman ruumista, ilman välikappaletta ihmishenki on siinä alastonna oman kurjuutensa kanssa – ja tuomio kuuluu: nouse ihminen, kahleista irtaannu! Hengen täytyy levätä, sentähden sen on pääseminen vapaaksi *kamasta*. Tila, johon ihminen täten joutuu kutsutaan sanskrit kielellä *kamalokaksi* (himojen valtakunnaksi) ja sitä vastaa tavallaan katoolisen kirkon kiirastuli (*purgatorium, hades, scheol, tuonela*).

Kamalokassa himot poltetaan pois; ne kuolevat itse, kun niitä ei tyydytetä. Arvattavasti tämä tila saattaa tuntua monestakin alussa helvetiltä; juoppo kärsii Tantaluksen tuskaa, kun mielikuvituksensa loihtii esiin iloisia juominkeja, joista hän yliluonnollisen voiman pakosta temmataan pois; samaten hekumoitsija ja irstas. Mutta toiselta puolen niiden on helpompi, jotka jo eläessään ovat jossakin määrin himoistaan puhdistuneet, sillä he eivät niin epätoivoisesti vastusta, kun loputkin otetaan ja ne, jotka kuollessaan ovat aivan vapaat intohimoista, viettävät „ruusuisten unelmain“ tuodittamina koko sen ajan, jolloin *kamalokan* läpitse vaeltavat.

Mutta ei ainoastaan paljaitten himojen, vaan kaikkien persoonallisten ja suorastaan itsekästen pyyteitten ja halujen on määrä tajunnasta haihtua. Ja *kamaloka* tilan pituus vaihtelee yksilöiden mukaan. Toiselle se saattaa kestää vuosisatoja, toiselle vuoden, päivän, tunnin, sekunnin, riipuen kunkin luonteesta ja taipumuksista. Mikään ulkonainen mahti ei kohtaloja jakele, ne pulppuavat esiin kunkin sielun omista syvyyksistä . . .

Vihdoin on hengen kahleista vain alempi *manas*, kuluneen minä-tajunta, jäljellä. Eikä siitäkään enään se, mikä oli itsekästä, vaan ainoastaan elämän kauniit muistot: ne hetket, joina ihminen rakasti, auttoi, palveli. Poisko nekin riistetään? Ei, ne henki vie mukanaan omaan kotiinsa, „taivaaseen“. Niistä henkemme kasvoi – ei se kiittämätön ole! Se sulattaa ne itseensä, ja niiden luoja, persoonallinen minä, saa maistaa taivahan iloja niinkauvan kuin hän niistä nauttia jaksaa. Nämä taivaalliset ilot ovat siinä, että ihminen uudelleen läpikäy kaikki onnelliset hetkensä, niitä muovailen ja kehitellen: rakastettunsa kuvat häntä lempien ympäröivät; mitä hyvää hän oli maan päällä aikaansaanut, sen hän nyt ajatustensa maailmassa toimeenpanee ja omat ajatuksensa ovat hänelle objektiivisesti näkyviä; mitä jaloa hän tavoitteli, sen hän tässä saavuttaa, mitä kaunista hän ajatteli, sen hän tässä toteuttaa. Sillä hän on *devakhanissa*, „jumalain maassa“, jossa tahto ja teko ovat yhtä.

Paljonko ihminen maallisen elämänsä aikana on näitä „taivaallisia tavaroita“ koonnut, joita „ei koi eikä ruoste raiskaa“ ja joita „eivät varkaat kaiva eivätkä varasta“ (Matt. ev. VI:20), siitä riippuu devakhanisen olon autuus ja pituus. Ehkä on ihmisiä, joiden mieli on ollut niin kiinni maallisissa, että heidän persoonallisuutensa haihtuu himojen mukana *kamalokassa*. Mutta on niitäkin, jotka elämän läpi vaeltavat kuin ilon ja onnen lähettäjä, levittäen ympäristöönsä terveyttä ja rauhaa; heidän sydämensä on taivaista kotoisin ja heidän *devakhanillaan* on tuskin loppuakaan. Ja näiden kahden äärimmäisyyden välillä pysyttelevät ihmiset ylipäänsä.

Mutta olkoon, että paratiisin vuodet luetaan kymmenittäin, sadottain tai tuhansittain – tavallisin määrä sanotaan olevan 1,500 –, kerran nekin päättyvät . . . päättyvät kuolemaan niinkuin kaikki muukin. Ihmismieli väsy persoonalliseen onneenkin. Sillä kaikki onni, jossa oma itse on keskustana, olkoon se kuinka ylevää, jaloa ja epäitsekästä laatua tahansa, on katoavaista. *Devakhanin* ensi hetkistä lähtien sielun nauttima onni puhdistumistaan puhdistuu, kunnes se kohoaa niin yleväksi, ettei persoonallinen mielikuvitus enään jaksa seurata mukana. Ja silloin persoonallinen minätajunta on haihtunut ja yhtynyt hengen puhtaasti henkiseen itsetajuntaan (korkeampaan minään).

Tämä on ihmishengen juhlallisin hetki. Kuta korkeammalla kehitysasteella se on, kuta tajuisempi, sitä suurenmoisemmat sen kokemukset nyt, kun se on itseensä uppoutunut. Menneisyytensä, se näkee, sen, joka ulottuu läpi aikakausien, kautta elämään, ja tulevaisuutensa se aavistaa, sen tien, jonka se on kulkeva kautta vuosituhansien. Karman lakeja se tutkii, niittäen se sadon, jonka se elämään vierieessä on kylvänyt; kokemukset muuttuvat viisaudeksi ja taipumuksiksi, jotka se leimaa vastaisiin persoonallisiin ilmennyksiinsä. Pitkälle kehittynyt henki miettii tulevan elämänsä tehtävää, sommittelee vanhan Karman langat ja tekee lujan päätöksen toimia määrättyyn suuntaan. Ja niin ilmestyy maailmaan silloin tällöin neroja, jotka sitä hämmästyttävät syvällisellä viisaudellaan, uusilla aatteillaan, lumoovalla taidollaan ja ennen kaikkea voittamattomalla tarmollaan. Tärkeä on hengelle tämä olo „muotoja puuttuvassa“ *devakhanissa* (*arupa devakhan*), sitä suurempi ja vaikuttavampi sen merkitys, kuta korkeammalle henki nousee. Sen kuluttua uusi elonhetki soi ja ihmisen on jälleen astuttava maailman näyttämölle. Kun Karma on sopivat vanhemmat löytänyt – henki, jos siihen on kyennyt, on itse ollut etsimässä –, astuu henki uuteen ruumiiseen uusia vaiheita kohti. *Devakhanin* se miltei unohtaa ja uusi persoona, joka luodaan, ei tiedä „taivaallisen isänsä“ menneitä kohtaloja, mutta ottaa päällensä vanhain Karman, kärsii niitten synneistä, iloitsee niitten hyvistä teoista, punoo itse uusia lankoja, rakastaa ja kokee . . .

Sellainen on pääpiirteissä jokaisen ihmisen kohtalo kuoleman jälkeen. Jospa tieto siitä voisi levitä matalimpaankin majaan, köyhimpäänkin kotiin, että poistuisi ikipäiviksi kuoleman pelko ja helvetin kauhu, että lapsen mieli tulisi vanhaan ja nuoreen, rajaton luottamus Jumalaan, jonka tahto on kaikkien pelastus. Ja jospa se tieto herättäisi jokaisen ymmärtämään, että ihmiskunnan pelastus on hänen hartioillaan, että pieninkin voitto hiljaisuudessa on samalla voitto sille jumaluuden Hengelle, joka kaikissa on yhteinen. Ja jospa se ennen kaikkea herättäisi jokaisen tajuaamaan, etteivät mitkään rukoukset, ei mikään usko toisen armoon auta ihmistä eteenpäin pelastuksen tiellä, vaan ainoastaan hänen omat persoonalliset ponnistuksensa . . .

Vielä voin mainita sinulle muutaman poikkeustapauksen, jolloin ihmisen kokemukset haudan toisella puolen alussa käyvät hieman toiseen suuntaan kuin yllä olen kertonut. Tämä tapaus on äkinäinen kuolema, semminkin itsemurha. Tavallisesti ihminen ei kuoltuaan tiedä, mitä maan päällä tapahtuu – eikä missään tapauksessa niin pian kuin hän on *devakhaniin* astunut –, mutta äkillisessä kuolemassa on fyysillinen ruumis ainoa, jonka henki kadottaa. Elon voima ei vielä ole kuivunut, ja niin muodoin ihminen huomaa olevansa täydessä jokapäiväisessä tajunnassaan eteerisessä haahmossaan, nähden sekä fyysillisen maailman että sen, joka häntä ympäröi *kamalokan* alimmalla asteella. Ainoastaan jos äkillinen kuolema ei ollut hänen Karmansa tai jos itsemurha tapahtui ylevistä vaikuttimista, vaipuu hän pian tajuttomuuteen ja herää vasta *kamalokassa*, kun fyysillisen elämänsä luonnollinen aika on loppuun kulunut; mutta muussa tapauksessa tuo onneton on hereillään, luulee vielä elävänsä ja läpikäy ehtimiseen mielikuvituksessaan kaikki ne kauhut, kaikki ne epätoivon ja pelon tuskat, jotka kävivät itsemurhan tai mestauksen edellä. Suuresti pettyvät ne, jotka myrkyn tai luodin avulla luulevat „pääsevänsä kaikesta“, ja törkeää julmuutta harjoitetaan niissä yhteiskunnissa, joissa vielä kuoleman tuomiota käytetään rangaistuksena. Sitäpaitsi mestaus ei poista murhaajaa maailmasta. Häneltä on vain riistetty näkyväinen ruumis, mutta hänellä on näkymättömänä suurempi tilaisuus vaikuttaa alentavasti muiden ajatus- ja tunne-elämään.

Vaan jotten kirjittäni lopettaisi surullisilla kuvauksilla, tahdon vielä vastata erääseen väitteeseen, joka tunteen kannalta on tehty reinkarnatsioonin vastaan. „Kun ihminen näin muuttaa muotoa, on huomenna toinen kuin tänään, ja tänään toinen kuin eilen, kuinka käy kaikkien hellien suhteitten? Ovatko ihmissydämen pyhimät ja jaloimmat tunteet noin katoovaisia?“ Tähän vastaan: rakkaus on

ikuinen. Rakkaus asuu hengessä, se ei kuole, kun muoto kuolee. Jos se muotoon on ollut kohdistuneena, on se kuolemansa ansainnut. Mutta mikäli se todellinen on, sikäli se elää. Olet äiti ja rakastat lastasi. Lapsesi kasvaa, vanhentuu. Rakkautesi muoto vaihtelee, henki on sama. Ja miksi sinua pelottaisi se ajatus, että ensi elämässäsi olet ehkä itse lapsesi lapsi? Roolit ovat vaihtuneet, rakkaus on sama. Se rakkaus on ikuinen, joka henkiä yhdistää. Sen voima vetää henget toistensa luo. Reinkarnatsiooni ei erota, se yhdistää. Uudelleen ja yhä uudelleen te, jotka lemмен siteillä olette toisiinne sidotut, saatte käsi kädessä kulkea elämän läpi. Yhä enemmän opitte toisianne tuntemaan, yhä syvemmäksi kasvaa rakkautenne, yhä hurmaavammaksi se onni, jonka toistenne silmästä löydätte. Ja juuri se, että alituiseen muotoa muutatte, juuri se ylläpitää rakkautenne voiman, vetää uusia puolia esille ja kasvattaa mielestänne kyvyn erottaa muotoa hengestä.

(Uusi Aika 1901, N:o 13, Maaliskuun 30 p. 1901.)